

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Baggrund

I koalitionsaftalen fra oktober 2018 er koalitionspartierne enige om at arbejde for en ”Tilpasning af valgloven”. Naalakkersuisut fremsætter derfor forslag til en ny Inatsisartutlov om valg til Inatsisartut.

Den eksisterende valglov er Landstingslov nr. 9 af 31. oktober 1996 om valg til Grønlands Landsting. Der er siden 1996 foretaget ændringer 3 gange:

Landstingslov nr. 10 af 30. oktober 1998 (Ændring af antallet af valgkredse fra 8 til 1), Inatsisartutlov nr. 21 af 3. december 2012 (Ændring af tidsfristen for optagelse på valglisten fra 6 uger til 3 uger for vælgere, der midlertidigt har taget ophold uden for Grønland) og Inatsisartutlov nr. 2 af 31. maj 2018 (Ændring af Valgnævnets sammensætning fra KANUKOKA til kommunerne).

Naalakkersuisut har et ønske om en øget digitalisering af valgprocessen. Dette er i overensstemmelse med den gældende digitaliseringsstrategi.

I arbejdet med forslag til en ny valglov har det overordnede fokus været en modernisering af lovteksten med en ny struktur, et opdateret sprog, herunder en tilpasning af terminologien i lovteksten, en opdatering af bemærkningerne samt indførelse af adgang til afgivelse af digital brevstemme.

Det har været afgørende for Naalakkersuisut, at en fremtidig valglov giver bedre muligheder for vælgere, som med de nuværende bestemmelser oplever vanskelighed med at kunne afgive sin stemme. Naalakkersuisut finder, at det af demokratiske grunde skal være muligt for så mange vælgere som muligt at afgive deres stemme. Samtidig er Naalakkersuisut af den principielle opfattelse, at ansvaret for afgivelse af stemme påhviler den enkelte vælger.

Endelig har Naalakkersuisut ønsket, at terminologien i valgloven er i overensstemmelse med internationale standarder. På den baggrund foreslår Naalakkersuisut, at begrebet brevstemme, som et hidtil har været benyttet, erstattes med begrebet forhåndsstemme. Dette skal ses i sammenhæng med indførelse af adgang til afgivelse af digital brevstemme via internettet.

2. Hovedpunkter i forslaget

2.1. Valgret til Inatsisartut

2.1.1. Gældende ret

Efter den gældende landstingslovs § 2, stk. 1 og 2 bevarer personer med midlertidigt ophold uden for Grønland i visse tilfælde deres valgret. Denne ordning omfatter også personer, der er samlevende med en sådan person.

2.1.2. Nyordning af valgret

Som en nyskabelse foreslås det, at personer omfattet af § 2, stk. 1 og 2 bevarer deres valgret, såfremt de flytter tilbage til Grønland inden 6 måneder efter, grundlaget for det midlertidigt ophold er afsluttet. Med forslaget ønsker Naalakkersuisut at undgå, at folk der midlertidigt har haft ophold uden for Grønland for eksempelvis at studere, fortaber valgretten, hvis valget udskrives umiddelbart efter, de er flyttet tilbage til Grønland efter endt uddannelse.

2.2. Sammensætning af Valgnævnet

2.2.1. Gældende ret

Efter den gældende landstingslovs § 54, stk. 2 består valgnævnet af den administrerende direktør i Grønlands Hjemmestyre, i dag departementschefen i Formandens Departement, direktøren for De Grønlandske Kommuners Landsforening samt biskoppen eller disses stedfortrædere.

2.2.2. Fremtidig sammensætning af Valgnævn

Det foreslås, at sammensætningen af Valgnævnet ændres således, at Valgnævnet fremover vil bestå af departementschefen i Formandens Departement som formand, retschefen hos Naalakkersuisut, 1 medlem udpeget af kommunerne i forening samt biskoppen, eller disses stedfortrædere.

Forslaget skal ses i lyset af nedlæggelsen af KANUKOKA, hvorefter kommunerne ikke længere har en central udpegende enhed. Det vil derfor fremover være overladt kommunerne i forening at udpege et medlem af Valgnævnet. Denne ordning er i overensstemmelse med de øvrige råd og nævn, hvor kommunerne har mulighed for at udpege medlemmer.

Udvidelsen af Valgnævnet til også at omfatte retschefen hos Naalakkersuisut er begrundet i et ønske om at styrke Valgnævnets juridiske kompetencer.

Idet antallet af medlemmer i Valgnævnet fremover vil være lige, foreslås det samtidig, at formandens stemme er afgørende i tilfælde af stemmelighed.

2.3. Sammensætning af valgbestyrelser

2.3.1. Gældende ret

Efter den gældende landstingslovs § 8, stk. 2 består en valgbestyrelse af borgmesteren samt mindst 2 kommunalbestyrelsesmedlemmer valgt af kommunalbestyrelsen. Borgmesteren er født formand for Valgbestyrelsen.

2.3.2. Fremtidig sammensætning af valgbestyrelsen

Det foreslås, at valgbestyrelsernes sammensætning ændres således, at valgbestyrelserne fremover vil bestå af borgmesteren samt 2 kommunalbestyrelsesmedlemmer valgt af kommunalbestyrelsen ved forholdstalsvalg. Det foreslås samtidig, at de udpegede grupper desuden udpeger stedfortrædere for medlemmerne.

Forslaget skal ses som et ønske om at sikre mere smidige og driftssikre valgbestyrelser. Herunder er det også et ønske at sikre, at valgbestyrelserne kan mødes hurtigt i forbindelse med afvikling af valg. I en række tilfælde har valgbestyrelserne været meget store, hvilket i visse sammenhænge har vanskeliggjort arbejdet i valgbestyrelserne.

2.4. Diæter til afstemningsledere og tilforordnede vælgere

2.4.1. Gældende ret

Efter den gældende landstingslovs § 9, stk. 4 fremgår, at kommunalbestyrelserne yder diæter til afstemningslederne og tilforordnede vælgere efter reglerne i landstingslov om kommunernes styrelse.

2.4.2. Fremtidig ordning for ydelse af diæter

Det foreslås, at der indføres mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ikke ydes diæter til afstemningsledere og tilforordnede vælgere. Praksis i dag er forskellig kommunerne imellem, og der har fra kommunernes side været et ønske om en tydeliggørelse af reglerne om diæter. Flere kommuner har oplyst, at man i en række tilfælde har anvendt kommunalt ansatte som afstemningsledere og tilforordnede, og at disse personer har udført hvervet som led i deres tjeneste og således har modtaget almindelig løn for opgaven. Det forekommer derfor urimeligt, hvis disse medarbejdere samtidig skal have diæter for samme opgave.

Efter forslaget vil afstemningsledere og tilforordnede vælgere, der ikke udfører hvervet som en del af deres offentlige ansættelse, fortsat være berettigede til diæter.

2.5. Offentliggørelse af afstemningssteder og valglister

2.5.1. Gældende ret

Efter den gældende landstingslov § 10, stk. 1 skal valgbestyrelsen snarest muligt efter udskrivelse af valg offentliggøre de enkelte afstemningssteder. Efter § 24, stk. 3 skal valglisten fremlægges senest 3 uger før valgdagen på et sted i valgkredsen, der er tilgængeligt for alle. Valglisten skal være fremlagt i 2 hverdage.

2.5.2. Fremtidig ordning for offentliggørelse af afstemningssteder og valglister

Det foreslås, at valgbestyrelsen kan bestemme, at offentliggørelse af afstemningssteder og valglister også kan ske på kommunens hjemmeside. Forslaget afspejler et ønske om at smidiggøre bestemmelserne om orientering til offentligheden. Der vil stadig skulle ske offentliggørelse ved at indrykke annoncer og lave almindelige opslag med informationerne.

2.6. Partiers opstillingsberettigelse til valg til Inatsisartut

2.6.1. Gældende ret

Efter den gældende landstingslovs § 11, stk. 1 er partier, der ved sidste valg til Inatsisartut opnåede valg og ved valgets udskrivelse fortsat var repræsenterede i Inatsisartut, automatisk berettigede til at opstille ved valget.

2.6.2. Forslaget om partiers opstillingsberettigelse til Inatsisartut

Som en central nyskabelse foreslås det, at et parti automatisk er opstillingsberettiget til Inatsisartut, såfremt partiet ved seneste valg blev repræsenteret i Inatsisartut. Således foreslås det, at kravet om, at et parti fortsat skal være repræsenteret i Inatsisartut ved valgets udskrivelse, bortfalder.

Naalakkersuisut ønsker med forslaget at styrke den demokratiske proces ved at sikre, at små partier, der er blevet indvalgt, men som oplever, at de indvalgte medlemmer skifter parti i valgperioden, har en bedre mulighed for at være opstillingsberettiget ved det følgende valg.

2.7. Brug af kaldenavne på stemmesedler

2.7.1. Gældende ret

Efter den gældende landstingslovs § 26, stk. 2 skal stemmesedlerne indeholde navnene på de opstillede kandidater.

2.7.2. Fremtidig brug af kaldenavne på stemsedler

Det foreslås, at brug af kaldenavne på stemmesedlerne kan erstatte brug af fornavn eller supplere et fornavn. I situationer, hvor der er sammenfald af kaldenavne mellem flere kandidater, eller hvis kaldenavnet kan give anledning til tvivl om kandidatens identitet, kan Valgnævnet afvise brugen af et kaldenavn. Valgnævnets afgørelse er endelig.

2.8. Ændring af terminologi for afgivelse af forhåndsstemme

2.8.1. Gældende ret

I den gældende landstingslovs anvendes begrebet 'brevstemme' ved de situationer hvor vælgeren afgiver sin stemme forud for valgdagen i et kontrolleret afstemningsmiljø for eksempel på en grønlandsk repræsentation eller på en kommune.

2.8.2. Terminologi for stemmeafgivelse

	Kontrolleret afstemningsmiljø	Ikke-kontrolleret Afstemningsmiljø	
Ordinær stemmeafgivelse (Fysisk fremmøde på valgdagen) (På engelsk: <i>Ordinary voting</i>)	Stemme (På engelsk: <i>Voting</i>)	(Ikke mulig)	
Ikke-ordinær stemmeafgivelse Stemmeafgivelse ved fravær (Ikke fysisk fremmøde på valgdagen) (På engelsk: <i>Absentee voting</i>)	Forhåndsstemme (På engelsk: <i>Advance voting, early voting eller pre-poll voting</i>)	Fysisk brevstemme (På engelsk: <i>Postal voting eller voting by mail</i>)	Digital brevstemme (På engelsk: <i>Internet voting eller I-voting</i>)

Det, som ifølge forslaget bliver betegnet 'forhåndsstemme', er hidtil blevet betegnet 'brevstemme'. I henhold til international terminologi er det ikke korrekt at bruge betegnelsen 'brevstemme' om en stemme, der er afgivet forud for valgdagen i et kontrolleret afstemningsmiljø. I henhold til international terminologi er den korrekte betegnelse 'forhåndsstemme'. Naalakkersuisut har lagt vægt på at følge international terminologi. Derfor foreslås en stemme, der er afgivet forud for valgdagen i et kontrolleret afstemningsmiljø betegnet 'forhåndsstemme'.

I dansk lovgivning benyttes betegnelse 'brevstemme' om det at afgive sin stemme i et kontrolleret afstemningsmiljø forud for valgdagen. På det punkt vil der derfor fremover være forskellig terminologi mellem Grønland og Danmark. Dette vil muligvis kunne skabe lidt forvirring ved dansk sprogbrug, men Naalakkersuisut har lagt vægt på, at det er vigtigere at sikre korrekt sprogbrug i forhold til international standard.

Kategorien 'fysisk brevstemme' betegner en stemme, der er afgivet på en fysisk stemmeseddel i et ikke-kontrolleret afstemningsmiljø forud for valgdagen. Denne form for stemmeafgivelse er mulig at benytte i de fire nordiske lande Norge, Sverige, Åland og Finland. Denne form for stemmeafgivelse har aldrig været mulig at benytte i Grønland, Danmark og Færøerne samt Island. Det er ikke planen, at 'fysisk brevstemme' som en form

for stemmeafgivelse skal indføres i Grønland.

2.9. Afgivelse af digital brevstemme

2.9.1. Forslaget

Som en central nyskabelse forslås det, at der indføres en mulighed for, at Naalakkersuisut kan beslutte, at brevstemme kan afgives digitalt og også optælles digitalt.

Gennemførelse af afgivelse af digital stemme skal blandt andet skabe de første grønlandske erfaringer med, om digitalt understøttet stemmeafgivelse kan gennemføres med den fornødne sikkerhed og give de forventede fordele.

Det forslås derfor samtidig, at Naalakkersuisut kan beslutte, at ordningen skal evalueres med henblik på en vurdering af, om afgivelse af digital brevstemme er forløbet tilfredsstillende.

2.9.2. Første, vigtige skridt mod afgivelse af digital stemme

Som et første, vigtigt skridt mod afgivelse af digital stemme skal det bemærkes, at der foreslås adgang til at indføre mulighed for at afgive brevstemme digitalt via internettet.

Det vil være et krav, at afgivelse af digital brevstemme lever op til moderne demokratiske idealer om stemmeafgivelse. Det vil i særlig grad betyde, at en adgang til afgivelse af digital brevstemme skal sikre:

- a) anonymitet ved stemmeafgivelsen,
- b) sikkerhed for, at det er den enkelte vælger, der afgiver sin stemme, og
- c) sikkerhed for, at udefrakommende ikke kan påvirke valgets resultat.

Ad a):

Anonymiteten sikres ved at ”pakke” digitale brevstemmer i dobbelte (krypterede) konvolutter principielt på samme måde, som fysiske forhåndsstemmer pakkes i dag.

Ad b):

For at få størst mulig sikkerhed for korrekt identitet, skal vælgeren benytte NemID eller tilsvarende for at kunne brevstemme digitalt. Udkastet lægger op til, at man som vælger skal kunne afgive sin digitale brevstemme fra en hvilken som helst computer.

Det vil betyde, at princippet om, at stemmeafgivelse kun kan ske i et kontrolleret afstemningsmiljø ved, at en vælger står alene i et særligt indrettet, lukket rum, når vælgeren skal afgive sin stemme eller sin fysiske forhåndsstemme, ikke kommer til at gælde, når det drejer sig om afgivelse af digital brevstemme.

Ved alle valg siden ændringen af grundloven i 1953 er afgivelse af både forhåndsstemme og

stemme på valgdagen sket i det, som kaldes et kontrolleret afstemningsmiljø. Det vil sige, at afgivelsen af stemme er sket i et af myndighederne eller i et af en af myndighederne bemyndiget person etableret stemmerum, hvor man som vælger har kunnet være helt alene, mens man afgav sin stemme. Sådan vil det ifølge forslaget fortsat være, når man skal afgive fysisk forhåndsstemme eller skal afgive sin stemme på valgdagen. Handlingen vil også fortsat skulle ske ved, at man fysisk tilkendegiver sin stemme ved at skrive eller sætte kryds på et stykke papir.

Som noget nyt vil de eksisterende muligheder for at afgive fysisk forhåndsstemme forud for valgdagen blive suppleret med muligheden for, at man kan afgive sin stemme i form af digital brevstemme. Der lægges op til, at afgivelse af digital brevstemme som noget helt nyt vil kunne ske i det, som kaldes et ikke-kontrolleret afstemningsmiljø. Det vil sige, at afgivelsen af stemme kan ske hvor som helst, og at det ikke vil skulle ske i et af myndighederne etableret stemmerum. Det medfører blandt andet, at myndighederne ikke kan sikre, at man som vælger kan være helt alene, mens man afgiver sin digitale brevstemme. Dette vil man som vælger ifølge forslaget fremover selv være ansvarlig for.

For at kompensere for, at myndighederne ikke kan sikre, at man som vælger kan være helt alene, mens man afgiver sin digitale brevstemme, vil det digitale system blive indrettet således, at man som vælger vil kunne afgive digital brevstemme et ubegrænset antal gange. Systemet vil sikre, at det alene er den sidst afgivne digitale brevstemme, som bliver registreret. Desuden vil en vælger, som har afgivet digital brevstemme, kunne møde op på sit afstemningssted på valgdagen og afgive sin stemme på almindelig vis. Det vil i så fald alene være den fysisk afgivne stemme, som er afgivet på valgdagen, der bliver registreret.

Ad c):

For at sikre maksimal sikkerhed omkring håndteringen af de digitale brevstemmer foreslås der en centralisering af optællingen af alle stemmer, som er afgivet forud for selve valgdagen. Det vil sige både fysiske forhåndsstemmer og digitale brevstemmer. Det vil betyde, at Indenrigsafdelingen i Grønlands Selvstyre fremover vil skulle have ansvar for optælling af alle stemmer, som er afgivet forud for selve valgdagen. Denne centralisering af optælling af disse stemmer vil medføre, at ansvaret for optællingen af disse stemmer flyttes fra valgbestyrelserne i kommunerne til Indenrigsafdelingen.

Ved at lægge ansvaret i Indenrigsafdelingen, vil Valgnævnet fortsat kunne fungere som klageinstans ved klager i relation til stemmer, som er afgivet forud for selve valgdagen.

Det eller de digitale systemer, som skal håndtere de digitale brevstemmer, vil blive opbygget med fokus på sikring af størst mulig sikkerhed for, at ingen uvedkommende kan få adgang til de digitale brevstemmer.

Det skal sikres, at en vælger ikke får registreret mere end 1 stemme. Derfor vil det eller de digitale systemer, som skal håndtere de digitale brevstemmer og anden afgivelse af stemme, blive opbygget med fokus på, at det kan kontrolleres hvilke stemmer, den enkelte vælger måtte have afgivet. Den enkelte vælger kan benytte sig af muligheden for at afgive digital brevstemme, at afgive fysisk forhåndsstemme og at afgive fysisk stemme på valgdagen. Af bestemmelserne i § 32, nr. 3 og 4, samt § 46, nr. 9, følger, at hierarkiet mellem disse tre former for afgivelse af stemme er:

- Fysisk stemme på valgdagen går forud for fysisk forhåndsstemme og digital brevstemme.
- Fysisk forhåndsstemme går forud for digital brevstemme, og fysisk forhåndsstemme annulleres, hvis der samtidig er registreret en stemme, der er afgivet på valgdagen.
- Digital brevstemme annulleres, hvis der samtidig er registreret en fysisk forhåndsstemme eller en stemme, der er afgivet på valgdagen.

Betegnelsen 'digital brevstemme' er den nye form for stemmeafgivelse, som Naalakkersuisut ønsker at indføre. Der vil ifølge forslaget blive tale om, at vælgeren kan afgive sin stemme i form af en digital brevstemme via internettet forud for valgdagen. Det vil sige, at stemmeafgivelse sker i et ikke-kontrolleret afstemningsmiljø. Netop fordi denne nye form for stemmeafgivelse er det, som i international terminologi kaldes en brevstemme, har det været nødvendigt at ændre den hidtidige brug af betegnelsen 'brevstemme', som fremover betegnes 'forhåndsstemme', jf. beskrivelsen ovenfor.

2.9.3. Øget demokratisering, som er tilpasset Grønland

Grønlands demokrati bygger blandt andet på, at valg er hemmelige, og at muligheden for at deltage i et valg skal være tilgængelig for alle. Hemmelighed og tilgængelighed kan nogle gange være lidt i strid med hinanden. Lidt for meget hemmelighed kan give lidt for lidt tilgængelighed og omvendt.

2.9.4. Særligt om hemmelighed ved afstemninger

Udgangspunktet har hidtil været en dansk inspireret vurdering af forholdet mellem hemmelighed og tilgængelighed. Meget peger dog på, at det, som er en god balance i Danmark, ikke nødvendigvis er en god balance i Grønland, når det gælder forholdet mellem hemmelighed og tilgængelighed.

I forbindelse med det lovforberedende arbejde har Naalakkersuisut søgt inspiration i de øvrige nordiske lande. Erfaringen er, at forholdet mellem hemmelighed og tilgængelighed vægtes forskelligt, når vi ser på landene Finland, Åland, Sverige, Norge, Danmark, Færøerne og Island.

Hemmelighed og tilgængelighed vurderes forskelligt i de nordiske lande. Norge, Sverige,

Åland og Finland har en type vurdering. Danmark, Island, Færøerne og Grønland har en anden type vurdering. Den vurdering, som anvendes i Norge, Sverige, Åland og Finland, giver mulighed for at afgive stemme forud for valgdagen i et ikke-kontrolleret afstemningsmiljø. Formålet med dette er at øge tilgængeligheden, og det bliver til dels på bekostning af sikring af hemmeligheden. Den vurdering, som anvendes i Danmark, Island, Færøerne og Grønland, giver ikke mulighed for at afgive stemme forud for valgdagen i et ikke-kontrolleret afstemningsmiljø. Formålet med dette er at øge sikring af hemmeligheden, og det bliver så til dels på bekostning af tilgængeligheden.

Hidtil har Grønland fulgt den type vurdering, som anvendes i Danmark, Island og Færøerne. Forslaget lægger op til, at Grønland fremover skal følge den type vurdering som anvendes i Norge, Sverige, Åland og Finland. Begrundelsen for dette er, at den type af vægtning mellem hemmelighed og tilgængelighed passer bedre for et land med så spredt befolkning, som ses i Grønland.

2.9.5. Hemmelighed

Kravet om hemmelighed fremgår af § 31 i Danmarks Riges Grundlov. Som led i det lovforberedende arbejde har Naalakkersuisut indhentet en vurdering fra Justitsministeriet om, i hvilket omfang grundlovens § 31 finder anvendelse for valg til Inatsisartut.

Af notits som Naalakkersuisut i november 2019 modtog fra Justitsministeriet fremgår, at grundlovens § 31 isoleret set alene finder anvendelse ved valg til Folketinget. Justitsministeriet oplyser således:

”Spørgsmålet om, hvorvidt grundlovens § 31, stk. 1, finder anvendelse på andre valg end valg til Folketinget, ses ikke at være behandlet i den statsretlige litteratur. Der ses heller ikke i øvrigt at være holdepunkter for at antage, at bestemmelsen skulle finde anvendelse på andre valg end valg til Folketinget. Tværtimod må bestemmelsen på baggrund af sin ordlyd antages alene at gælde valg til Folketinget. Det må på den baggrund antages, at bestemmelsen ikke gælder valg til Inatsisartut.” (“Notits om grundlovens § 31 og elektronisk stemmeafgivning ved valg til Inatsisartut”. 29. oktober 2019. Justitsministeriet).

For valg til Inatsisartut har Grønland i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut kopieret Danmarks Riges Grundlovs § 31, som har bestemmelse om, at valg til folketinget skal være hemmelige. Der er i Inatsisartutloven ikke taget forbehold for, at Grønland vil kunne anlægge sin egen politiske holdning til, hvordan valg til Inatsisartut skal være hemmelige.

Der er i Danmark ikke blevet gjort væsentlige overvejelser om, hvordan hemmelighed skal forstås. På forespørgsel fra Grønlands Selvstyre i april 2019 udarbejdede Justitsministeriet i

november 2019 ovenfor nævnte notits, hvoraf det blandt andet fremgår, at efter Justitsministeriets opfattelse betyder kravet om hemmelighed, ”... at den enkelte vælgers stemmeafgivning skal hemmeligholdes” samt at ”[s]temmeafgivning i et ikke-kontrolleret afstemningsmiljø, eksempelvis over internettet, vil bl.a. i de henseender kunne medføre udfordringer i relation til sikring af stemmehemmeligheden”.

Praksis i Danmark er, at afgivelse af stemme ved valg til folketinget altid skal foregå i det, der betegnes som et kontrolleret afstemningsmiljø. Både når man i Danmark vil afgive sin stemme før selve valgdagen, og når man vil afgive sin stemme på selve valgdagen, så skal det altid ske i et kontrolleret afstemningsmiljø. Dette princip har Grønland frem til nu kopieret i sin valglov. I dag kan afgivelse af stemme ved valg til Inatsisartut i henhold til den gældende valglov derfor kun foregå i et kontrolleret afstemningsmiljø.

På dette punkt er Kongeriget Danmark samt Island – som ovenfor anført – alene blandt de nordiske lande. I alle de øvrige lande i Norden (Finland, Åland, Sverige og Norge) er det muligt at afgive en fysisk brevstemme i et ikke-kontrolleret afstemningsmiljø. Det vil sige, at vælgeren kan bede sin kommune om at få sendt en stemmeseddel hjem til sig selv, og så kan vælgeren sidde derhjemme og udfylde stemmesedlen og derefter sende den tilbage til sin kommune. Den mulighed har aldrig eksisteret i Kongeriget Danmark og i Island, som har sin tradition for valgregulering fra den tid, hvor Island var en del af Danmark.

Alle de nordiske lande har i deres grundlov en bestemmelse om, at stemmeafgivelse ved valg til deres parlament skal være hemmelig. Der er i ingen af de nordiske grundlove anført begrænsning i denne hemmelighed. På det punkt er de nordiske grundlove derfor sammenlignelige. Alligevel giver alle andre lande i Norden end Kongeriget Danmark og Island mulighed for, at vælgeren kan sidde derhjemme og udfylde sin stemmeseddel og selv sende den tilbage til sin kommune.

Det er Naalakkersuisuts vurdering, at baggrunden for denne forskel skal findes i en politisk holdning til, hos hvem ansvaret for hemmelighed kan placeres.

Billedet er, at i Danmark er det staten, som er ansvarlig for, at afgivelsen af en stemme ved valg til det danske parlament er hemmelig. I de andre nordiske lande er holdningen eksplicit, at det både er statens ansvar og den enkelte vælgers ansvar, at afgivelsen af en stemme ved valg til det nationale parlament er hemmelig.

Ved politisk i de øvrige lande i Norden at beslutte, at det både er statens og den enkelte vælgers eget ansvar, at afgivelsen af stemme ved valg til det nationale parlament er hemmelig, bliver det muligt for de øvrige nordiske lande at tillade, at afgivelse af stemme til det nationale parlament kan ske i et ikke-kontrolleret afstemningsmiljø.

Forslaget til den nye valglov lægger op til, at Grønland ved valg til Inatsisartut bryder med den hidtidige tradition, hvor det alene er staten, som kan have ansvar for, at afgivelsen af en stemme ved valg til det danske parlament er hemmelig. Den nye valglov vil ved valg til Inatsisartut i stedet for bygge på, at ansvaret for hemmelighed ligger dels hos Naalakkersuisut og kommunerne, dels hos den enkelte vælger. Derved lægger Grønland sig på linje med de fire nordiske lande Norge, Sverige, Åland og Finland.

Ved at Grønland begynder at følge den politiske holdning til ansvaret for hemmelighed, som gælder i de øvrige nordiske lande, vil det her i landet blive muligt at acceptere, at afgivelse af stemme ved valg til Inatsisartut kan ske i et ikke-kontrolleret afstemningsmiljø.

I de lande, hvor det i årtier har været muligt at afgive brevstemme i et ikke-kontrolleret afstemningsmiljø (eksempelvis i Norge, Sverige, Øland og Finland) har der historisk været tale om, at vælgeren fik tilsendt en fysisk brevstemme med posten, og så sørgede vælgeren selv for at udfylde sin fysiske brevstemme og derefter at sende sin fysiske brevstemme med posten tilbage til sin kommune. Forslaget til den nye valglov lægger ikke op til, at vi skal til at indføre denne delvist forældede metode til afgivelse af stemme i et ikke-kontrolleret afstemningsmiljø. Med delvist forældet menes, at det i dag er muligt at afgive sin brevstemme digitalt, så man helt kan undgå den fysiske forsendelse.

Forslaget lægger derimod op til at indføre en mulighed for at afgive digital brevstemme ved at stemme via internet. Muligheden for at afgive sin brevstemme digitalt via internet er der efterhånden en del lande, som har enten indført eller lavet forsøg med. I Norden har der været gjort forsøg i Norge, og Ålands parlament vedtog i januar 2019 en valglov, hvor det gøres muligt for vælgere i udlandet at afgive sin brevstemme digitalt via internet.

2.9.6. Tilgængelighed

Ved at åbne for, at vælgerne kan afgive deres stemme i et ikke-kontrolleret afstemningsmiljø, bliver muligheden for at afgive sin stemme pludselig meget mere tilgængelig. Det er netop den øgede tilgængelighed, som Naalakkersuisut har til hensigt at sikre ved at åbne for, at vælgere fremover vil kunne afgive deres stemme i form af en digital brevstemme via internet.

Naalakkersuisut har særligt øje for, at besætningen på trawlere kan være på havet i hele den periode, hvor der er valgkamp. Disse vælgere har derfor – som det er med den gældende valglov – ikke mulighed for at afgive deres stemme ved valget. Desuden kan det med den gældende valglov være vanskeligt for studerende, som ikke opholder sig i landet, at nå at afgive en fysisk forhåndsstemme og være sikker på, at stemmen når frem til afstemningsstedet i tide.

Andre grupper af vælgere, som vil kunne have glæde af den øgede tilgængelighed, som muligheden for afgivelse af digital brevstemme vil kunne åbne for, er personer, som opholder sig eller bor afsides i forhold til den almindelige postudbringning. Under den gældende lov vil disse personer være henvist til at afgive en fysisk forhåndsstemme, hvis de ikke kan afgive deres stemme på selve valgdagen, og den fysiske brevstemme skal nå frem til det relevante afstemningssted som et almindeligt brev, og det vil kunne være et problem for en sådan fysisk forhåndsstemme at nå frem i tide.

Desuden vil forskellige grupper af handicappede også kunne have stor glæde af den øgede tilgængelighed, som muligheden for at afgive sin stemme digitalt via internet er udtryk for.

Naalakkersuisut finder, at ved at anlægge en ny politisk holdning til ansvaret for hemmelighed, som er mere inkluderende end den hidtil gældende (og fra Danmark kopierede) politiske holdning, vil det dels bringe Grønland mere i overensstemmelse med de fleste lande i Norden, dels sikre markant bedre tilgængelighed, når det gælder afgivelse af stemme ved valg til Inatsisartut.

Den nye mulighed for at afgive sin stemme digitalt via internet er også med til at sikre, at ved afstemningssteder med kun få valgberettigede vælgere, vil den enkelte vælger kunne opnå øget anonymitet i forhold til eksempelvis den hidtidige praksis med forhåndsstemme (det som i den gældende valglov kaldes brevstemme).

Naalakkersuisut er meget opmærksom på, at der både med de eksisterende muligheder for at afgive sin stemme fysisk og med de foreslåede supplerende muligheder for at afgive sin stemme digitalt, altid vil være mulighed for at svindle. Den risiko har altid eksisteret, og den vil også eksistere fremover. Måden man kan svindle på ved fysiske stemmesedler og ved digitale stemmesedler er forskellig, men det er muligt at svindle med begge typer af stemmesedler. Naalakkersuisut er naturligvis meget fokuseret på, at det så vidt muligt ikke skal kunne lade sig gøre at svindle med nogen former for stemmesedler, men ved ingen typer af stemmesedler kan det lade sig gøre helt at forhindre muligheden for at svindle.

2.9.7. Fordele ved afgivelse af digital brevstemme

De fordele, som Naalakkersuisut navnlig forventer, at afgivelse af digital brevstemme vil indebære, er følgende:

2.9.7.1. Bedre tilgængelighed til valg for søfarende og for personer, som opholder sig midlertidigt uden for Grønland

Afgivelse af digital brevstemme kan give bedre muligheder for, at søfarende og personer, som opholder sig midlertidigt uden for Grønland, kan deltage i valg. Søfarende kan være på havet i stort set hele en valgkamp. Derved er de i dag i praksis afskåret fra at kunne stemme ved brug

af fysisk forhåndsstemme. Når et fartøj, som en vælger befinder sig på, ikke går i land under valgkampen, er det ikke muligt at aflevere den fysiske forhåndsstemme til et postvæsen, der kan bringe den fysiske forhåndsstemme frem til det relevante afstemningssted i tide til, at den fysiske forhåndsstemme kan nå at blive talt med på valgdagen. Tilsvarende har personer, som opholder sig midlertidigt uden for Grønland, eksempelvis studerende, oplevet, at deres fysiske forhåndsstemme ikke altid er nået frem til det afstemningssted, hvor den fysiske forhåndsstemme skulle optælles. Disse grupper af vælgere vil i særlig grad kunne have nytte af muligheden for afgivelse af digital brevstemme.

2.9.7.2. Bedre tilgængelighed til valg for nogle grupper af personer med handicap

Mulighederne for at knytte særlige funktionaliteter til afgivelse af digital brevstemme vil kunne give bedre tilgængelighed for nogle grupper af personer med handicap. Det gælder eksempelvis funktionaliteter, der kan gøre ordblinde, svagsynede og blinde vælgere samt i et vist omfang andre handicapgrupper i stand til at stemme uden hjælp fra andre. Det vil kunne komme personer med sklerose, Parkinsons sygdom eller andre fysiske handicap, der besværliggør stemmeafgivelse på papir med et almindeligt skriveredskab, til gode. Derved gives der mulighed for en endnu bedre sikring af nogle af disse gruppers stemmehemmelighed, inddragelse i det politiske liv og ligestilling med andre vælgere, end tilfældet er efter de hidtil gældende regler om afholdelse af valg, jf. herved blandt andet principperne i FN's Handicapkonventions artikel 29 om retten til deltagelse i det politiske og offentlige liv.

2.9.8. Udfordringer ved afgivelse af digital brevstemme

Ovenfor er beskrevet nogle fordele, som indførelse af mulighed for afgivelse af digital brevstemme forventes at indebære. Naalakkersuisut er opmærksom på, at der ved siden af disse fordele også er en række udfordringer ved afgivelse af digital brevstemme. Disse udfordringer vedrører navnlig stemmehemmelighed, sikkerhed, brugervenlighed og den folkelige kontrol med og tillid til valghandlingen.

Naalakkersuisut har derfor identificeret en række grundlæggende principper, som skal være gældende, når rammerne for gennemførelse af afgivelse af digital brevstemme skal fastlægges. Principperne vil blive nærmere udmøntet i forbindelse med gennemførelse af udbud vedrørende digitale valg- og afstemningssystemer ved indarbejdelse i kravspecifikationen og fastsættelse af administrative regler, nærmere herom nedenfor.

2.9.9. Anonymitet, stemmehemmelighed og frie valg

Rammerne for afgivelse af digital brevstemme skal opfylde de samme krav om anonymitet, stemmehemmelighed og frie valg, som er gældende ved almindelig fysisk afgivelse af stemme.

Netop fordi afgivelse af digital brevstemme vil kunne ske i et ikke-kontrolleret

afstemningsmiljø, vil det ikke være muligt for myndighederne på samme måde at sikre vælgeren beskyttelse mod utilbørlig påvirkning og stemmesalg. Som kompensation for, at dette ikke kan sikres ved afgivelse af digital brevstemme i et ikke-kontrolleret afstemningsmiljø, vil det blive muligt at foretage afgivelse af digital brevstemme et ubegrænset antal gange forud for et valg. Det vil altid kun være den sidst afgivne digitale brevstemme, som vil blive talt med. Desuden vil vælgere, som har afgivet digital brevstemme, kunne møde op på deres afstemningssted på valgdagen og afgive stemme på almindelig vis.

For den tekniske del vil der blandt andet blive stillet krav om, at der ikke kan foretages en kobling mellem den enkelte vælger og dennes stemmeafgivelse, så stemmehemmeligheden bevares. Teknisk kan dette eksempelvis sikres med et system af dobbelt kryptering samt brug af ZKPK (Zero-Knowledge Proof of Knowledge) som krypteringsprincip. Den dobbelte kryptering sikrer blandt andet, at en konkret digital brevstemme kan fjernes, før optællingen af de digitale brevstemmer igangsættes. Systemet må ikke kunne afsløre den enkelte vælgers stemmeafgivelse, og systemet må heller ikke kunne optælle de afgivne stemmer, førend valghandlingen er afsluttet, puljen af digitale brevstemmer er blevet ajourført, og optællingssystemet på autoriseret vis er blevet aktiveret. Det vil i den videre udmøntning af kravene blive sikret, at krav til stemmehemmelighed i § 2, stk. 1, i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut overholdes.

2.9.10. Høje krav til sikkerheden

Der vil blive stillet høje krav til sikkerheden i det digitale system, som skal understøtte en afgivelse af digital brevstemme. Systemet skal være pålideligt og egnet til at foretage en korrekt registrering af den anonymt afgivne brevstemme. Der vil blive stillet krav til systemets driftssikkerhed og sikring imod systemnedbrud m.v. Systemet skal være robust og dermed sikret imod manipulation af systemet både fra systemets brugere og udefra. Systemet skal være beskyttet imod uautoriseret brugeradgang. Systemet skal kunne dokumentere de handlinger, der er foretaget i systemet, og i tilfælde af nedbrud så vidt muligt identificere, hvori fejlen består, samt være egnet til at lade sig undergive de fornødne forudgående tests og efterfølgende revisioner. Systemets autenticitet og integritet skal være sikret. Systemet skal rumme de funktionaliteter, som vil være egnede til at fremme disse mål.

Der vil blive gennemført kvalitetssikringsinitiativer ved udvikling, produktion og drift af det digitale brevstemmesystem. Der vil blandt andet blive stillet krav om kvalitetssikring af design og af enkeltkomponenter i softwaren.

Kvalitetssikringen tænkes gennemført som en kombination af blandt andet følgende initiativer:

- Egenkontrol, hvor systemleverandøren selv gennemfører og dokumenterer kvalitetssikring.

Herigennem sikres det, at leverandøren arbejder professionelt med kvalitet, og at eventuelle fejl rettes tidligt i forløbet.

- Uvildig kontrol gennem en professionel tredjepart, som udpeges af Naalakkersuisut. Dette kan f.eks. være sikkerhedsreview og sikkerhedstest. Herigennem sikres det, at der foretages en uvildig gennemgang af alle dele af systemet, før systemet tages i brug.
- Kontrol ved en følgegruppe. Udviklingen af den relevante løsning vil blive fulgt af en uafhængig følgegruppe nedsat af Naalakkersuisut med udvalgte sagkyndige, forskere og repræsentanter for relevante brugergrupper. Herigennem sikres en bredere folkelig kontrol med systemet, og at systemet bliver udformet, så det er egnet til at imødekomme særligt de krav om brugervenlighed og sikkerhed, som vil blive stillet i forbindelse med udbuddet.

Gennemførelsen af kvalitetssikringsinitiativerne skal rapporteres til og godkendes af Naalakkersuisut, der vil rådføre sig med relevant ekspertise, hvis Naalakkersuisut ikke selv besidder den nødvendige kompetence til reelt at kunne vurdere det, der indrapporteres.

Alle initiativer vil blive underlagt særlige kvalitetskrav for at sikre, at initiativerne er gennemført, og at eventuelle identificerede sårbarheder er blevet behørigt behandlet inden valgets afholdelse. Som en del af arbejdet omkring afgivelse af digital brevstemme vil Naalakkersuisut udarbejde de præcise rammer for kvalitetssikring og revision, herunder hvilke revisionserklæringer m.v. der skal forelægges Naalakkersuisut i forskellige faser af projektet.

Det vil i den videre udmøntning af kravene blive sikret, at blandt andet persondatalovgivningens overholdes.

2.9.11. Genkendelig afstemningsprocedure

Ved afgivelse af digital brevstemme skal vælgeren afgive sin stemme via en digital brugergrænseflade eksempelvis på sin egen computer. Vælgeren skal således ikke give fremmøde og identificere sig selv på sit afstemningssted. Det forudsættes, at valgbehandlingen herudover i videst muligt omfang ligner den traditionelle procedure for afgivelse af fysisk forhåndsstemme.

2.9.12. Tilbagefaldsprocedurer

Der vil blive stillet krav om, at der af leverandøren af systemet til håndtering af digitale brevstemmer skal fastsættes tilstrækkelige tilbagefaldsprocedurer (fall-back), der skal følges ved forskellige tilfælde af systemnedbrud som følge af funktionsfejl eller strømsvigt m.v. Der skal både være procedurer for håndteringen af korterevarende og længerevarende systemnedbrud.

2.9.13. Brugervenlighed

Der vil blive stillet krav til løsningens brugervenlighed.

2.9.14. Information

Der skal i god tid inden indførelse af muligheden for afgivelse af digital brevstemme, iværksættes en passende informationsindsats, som forbereder vælgerne på muligheden for afgivelse af digital brevstemme.

2.9.15. Internationale standarder for afgivelse af digital brevstemme

Der findes ikke én samlet international standard for afgivelse af digital brevstemme. Derimod findes der en række retningslinjer, anbefalinger og konventioner, som kan anvendes.

Generelt om valg findes Europarådets Venedig-konvention om Code of Good Practice in Electoral Matters (2002). Europarådet har desuden publiceret særskilte anbefalinger med tilhørende guidelines for gennemførelse af afgivelse af digital stemme (2017).

Inden for EU er General Data Protection Regulation (GDPR) fra 2018 væsentlig. For elektronisk identifikation gælder eIDAS-bestemmelserne (2014). Disse efterlever Grønland allerede.

Når det gælder cyber-kriminalitet, så findes Convention on Cybercrime of the Council of Europe, også kaldet Europarådets Budapest-konventionen (2001). Af ISO-standarder, som kan omfatte digital afstemning, findes blandt andre ISO 27001 om informationssikkerhed, som har været obligatorisk at følge for danske statslige institutioner siden januar 2014. Disse og andre forskrifter vil blive inddraget i udarbejdelsen af kravspecifikation.

2.9.16. Andre landes erfaringer

Her er anført erfaringer fra lande, som Grønland umiddelbart kan sammenligne sig med, når det gælder demokratiske principper samt Arktis.

I Estland har det været muligt at afgive brevstemme digitalt via internettet siden 2005. Der har været gennemført 8 valg, hvor vælgerne har kunnet brevstemme digitalt på den måde, som foreslås indført her i landet. Ved parlamentsvalget i marts 2019 blev 47 % af samtlige afgivne stemmer afgivet som digitale brevstemmer. Der er meget stor sikkerhed omkring afgivelse af digital stemme via internet. Estland har gode erfaringer med siden 2005 at give vælgerne denne mulighed. Blandt andet er der i befolkningen meget bred tillid til, at systemet til afvikling af digital brevstemme via internettet er troværdigt og sikkert (se eksempelvis <https://e-estonia.com/i-voting-the-future-of-elections/>).

I Norge gennemførte man i 2011 og i 2013 forsøg i 13 kommuner med mulighed for at afgive sin brevstemme digitalt via internettet. 250.000 vælgere var omfattet af forsøget. Fra 2011 til

2013 steg antallet af brevstemmer afgivet via internettet med 76 %. Den nyvalgte konservative regering besluttede dog i 2013 af politiske grunde at stoppe forsøg med internet-afstemning.

I Åland blev der i januar 2019 vedtaget en ny valglov, som giver mulighed for at brevstemme via internettet. Denne mulighed skulle ellers have været afprøvet første gang ved parlamentsvalget i oktober 2019. Få timer før vælgerne ellers skulle kunne begynde at afgive digital brevstemme, valgte Ålands valgkommission at aflyse muligheden for at afgive digital brevstemme. Årsagen til aflysningen var, at valgkommissionen ikke var blevet færdig med at godkende de sikkerhedstests, som skulle gennemføres, inden det digitale system kunne tages i brug. Åland har fortsat til hensigt, at det ved næste parlamentsvalg skal være muligt for vælgere at afgive stemme digitalt via internet.

2.9.17. Forslagets rækkevidde

Det er ambitionen, at et system for afgivelse af digital brevstemme kan tages i anvendelse, så snart det er muligt. Målet er, at der senest i 2022 åbnes mulighed for afgivelse af digital brevstemme. Forinden skal der blandt andet afholdes et udbud, der er forsynet med en kravspecifikation med de præcise krav, der fra grønlandsk side ønskes opstillet til det ønskede system til håndtering af digital brevstemme. På denne baggrund vil Naalakkersuisut udvælge et system til håndtering af digital brevstemme.

2.9.18. Forslagets karakter

Naalakkersuisut vil opstille en række minimumskrav til det system til håndtering af digital brevstemme, som ønskes taget i anvendelse. Som følge af den tekniske kompleksitet, der er knyttet til opstillingen af de tekniske krav, og for at sikre den fornødne fleksibilitet i udformningen af udbudsmaterialet i lyset af den teknologiske udvikling over tid, indeholder forslaget til Inatsisartutlov ikke en helt specifik opregning af de tekniske krav, der må stilles til et system til håndtering af digital brevstemme. I stedet indeholder forslaget de fornødne bemyndigelser til Naalakkersuisut til at iværksætte udbuddet og udvælgelsen af et system til håndtering af digital brevstemme. Bemyndigelserne vil blive udmøntet i overensstemmelse med de principper, som er angivet i lovforslaget samt bemærkningerne.

2.9.19. Evaluering af erfaringer med afgivelse af digital brevstemme

Naalakkersuisut kan efter forslaget foranstalte, at der foretages en evaluering af anvendelsen af afgivelse af digital brevstemme. Det forudsættes, at Naalakkersuisut vil foranstalte, at der foretages en grundig evaluering senest efter de 2 første valg, der gennemføres ved afgivelse af digital brevstemme. I relevant omfang vil organer så som Datatilsynet, handicaporganisationer og it-faglig og anden ekspertise kunne blive inddraget ved evalueringen.

Formålet med de første evalueringer af anvendelsen af afgivelse af digital brevstemme ved de

første 2 valg er at tilvejebringe et beslutningsgrundlag for, hvorvidt og i givet fald på hvilken måde muligheden for afgivelse af digital brevstemme skal opretholdes. Naalakkersuisut vil efter de 2 første valg, hvor der har været mulighed for afgivelse af digital brevstemme, afgive en redegørelse til Inatsisartut herom.

Hver evaluering skal belyse, om afgivelse af digital brevstemme kan gennemføres med den fornødne sikkerhed, og om brugen af afgivelse af digital brevstemme fremviser de forventede fordele.

Evalueringen skal også undersøge, om brugen af afgivelse af digital brevstemme har haft en effekt på tilliden til valghandlingen og i givet fald på hvilken måde tilliden til valghandlingen påvirkes af muligheden for afgivelse af digital brevstemme.

Evalueringen skal desuden blandt andet undersøge de anvendte systemers brugervenlighed, som den er blevet oplevet af både vælgerne og valgadministrationen.

2.9.20. Tilpasning af gældende regler i forbindelse med afgivelse af digital brevstemme

Afgivelse af digital brevstemme vil indebære behov for ændring af en række af de procedurer, der gælder for håndteringen af fysiske forhåndsstemmesedler.

En række af de regler, der er fastsat herfor i Inatsisartutloven, forudsætter, at der stemmes ved at afmærke eller udfylde en papirbaseret stemmeseddel i hånden med et almindeligt skriveredskab. Andre af Inatsisartutlovens regler er knyttet til, at der sker manuelle stemmeoptællinger på afstemningsstedet. Det kan derfor blive nødvendigt at tilpasse disse regler i bekendtgørelsesform i forbindelse med gennemførelse af afgivelse af digital brevstemme.

Med forslaget bemyndiges Naalakkersuisut derfor til at foretage de nødvendige tilpasninger af reglerne i valglovgivningen med henblik på at muliggøre afgivelse af digital brevstemme. De regler, der kan ændres eller tilpasses, er udtømmende opregnet i forslaget.

Der er i bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser redegjort nærmere for indholdet af de gældende regler, som det kan blive nødvendigt at ændre i forbindelse med etablering af mulighed for afgivelse af digital brevstemme.

Der henvises til bemærkningerne til § 32, stk. 1, § 36, § 41, § 44, stk. 4, § 46, stk. 2, § 47, § 53 og § 54.

2.10. Centralisering af optælling

2.10.1. Gældende ret

Efter den gældende landstingslovs § 36, stk. 1, og 37, stk. 2, og sker optælling af brevstemmesedler (fremover benævnt fysiske forhåndsstemmesedler) og stemmesedler decentralt ved hvert afstemningssted.

2.10.2. Forslag

Det foreslås, at Naalakkersuisut kan beslutte, at optælling af fysiske forhåndsstemmesedler kan centraliseres og optælles centralt sammen med digitale brevstemmer. Centraliseringen af optælling af fysiske forhåndsstemmesedler bliver først påkrævet, når det bliver muligt at afgive digital brevstemme.

Centraliseringen er nødvendig, da der ved optællingen af afgivne stemmer skal ske en koordinering mellem optælling af fysiske forhåndsstemmesedler og optælling af digitale brevstemmer. Denne koordinering kan af tekniske og sikkerhedsmæssige årsager ikke placeres ved de enkelte afstemningssteder.

Når det bliver muligt at afgive digital brevstemme, skal der ved optællingen tages hensyn til det hierarki, som loven foreskriver mellem de tre former for afgivelse af stemme, jævnfør afsnit 2.9.2. Det betyder blandt andet, at hvis en person både har afgivet digital brevstemme og fysisk forhåndsstemme, så skal den digitale brevstemme annulleres. Af hensyn til en tilstrækkelig hurtig optælling på valgdagen er det nødvendigt at påbegynde registrering af fysiske forhåndsstemmer, før valghandlingen slutter. Dette er en medvirkende årsag til, at lovforslaget lægger op til, at fysiske forhåndsstemmer skal være modtaget før valghandlingen på valgdagen åbner.

Det vurderes, at registreringen af fysiske forhåndsstemmer og koordinering mellem fysiske forhåndsstemmesedler og digitale brevstemmer kun kan ske på en sikker og hurtig måde, såfremt optælling af fysiske forhåndsstemmesedler kan centraliseres.

2.11. Orientering til Inatsisartut om opgørelse af valgresultatet

2.11.1. Gældende ret

Efter den gældende landstingslovs § 50, stk. 3, skal der kun ske en formel orientering til Inatsisartut om valgresultatet. Denne ene formelle orientering til Inatsisartut om valgresultatet skal først ske, når den endelige opgørelse af valget foreligger. Den endelige opgørelse af valget kan Valgnævnet først foretage, når Valgnævnet har modtaget alle valgbestyrelsers valgbøger. I praksis går der op til flere måneder, før alle valgbøger når frem til Valgnævnet. Det er derfor uhensigtsmæssigt, at denne ene formelle orientering til Inatsisartut først skal ske, når den endelige opgørelse af valget foreligger.

2.11.2. Forsalg

De gældende bestemmelser om formelle orientering til Inatsisartut om opgørelse af valgresultat afspejler ikke i tilstrækkelig grad den gældende praksis. Det har derfor været nødvendigt at bringe lovtæksten i overensstemmelse med gældende praksis. Forslaget opererer således med, at Valgnævnet i tre omgange formelt skal orientere Inatsisartut om valgresultatet.

Første gang, Valgnævnet skal orientere Inatsisartut om valgresultatet, er så snart den færdige valgdagsopgørelse af valgresultatet foreligger, jf. forslagets § 55, stk. 2. Det vil under normale forhold være inden for 12 timer efter afslutning af valghandlingen.

Anden gang, Valgnævnet skal orientere Inatsisartut om valgresultatet, er, når Valgnævnet, efter den 7 dages klageperiode er udløbet, foretager en fornyet foreløbig opgørelse af valget, jf. forslagets § 56, stk. 4. I forbindelse med denne orientering skal Valgnævnet samtidig fremsende Valgnævnets valgbog til Inatsisartut til orientering.

Tredje gang, Valgnævnet kan orientere Inatsisartut om valgresultatet, er, når Valgnævnet, efter modtagelse af samtlige valgbestyrelses valgbøger, har foretaget den endelige opgørelse af valgets gyldighed, jf. forslagets § 59, stk. 4. Denne orientering til Inatsisartut sker kun, såfremt, der foreligger væsentlige, yderligere oplysninger om valget, end der gjorde ved Valgnævnets foreløbige opgørelse af valget efter udløbet af den 7 dages klageperiode.

2.12. Sanktioner

2.12.1. Gældende ret

Efter den gældende landstingslovs § 58 kan en person idømmes en foranstaltning efter kriminalloven, hvis vedkommende forsømmer en forretning efter landstingsloven.

2.12.2. Forslag

Den gældende foranstaltningsbestemmelse er ikke tilstrækkelig præcis, og det foreslås derfor, at overtrædelser af en række bestemmelser i Inatsisartutloven kan foranstaltes med bøde, samt at bøder tilfalder landskassen. Tilsvarende foreslås for sanktioner indsat i administrative bekendtgørelser udstedt i medfør af denne Inatsisartutlov.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Baggrunden for at indføre mulighed for at afgive digital stemme er i udgangspunktet ikke et ønske om effektivisering eller besparelse. Baggrunden er et ønske om at styrke 'det demokratiske samfund'.

Ved indførelse af adgang for afgivelse af digital brevstemme forventes der at være en række omkostninger forbundet med udvikling og implementering af det it-system, som skal håndtere afgivelse af digital brevstemme. Omkostningerne til udvikling og implementering af it-

systemet skønnes fremadrettet at være i størrelsesordenen 2 millioner kroner. En del af omkostningerne til udvikling og implementering vil kunne hentes fra eksisterende konti. PDA (Pisortat Digitalinngorsaanermik Aqutsisoqatigiivi) (tidligere FOIS) har for 2020 bevilget 400.000 kr. til udarbejdelse af udbudsmateriale for det nye system

Naalakkersuisut forventer derudover at prioritere indarbejdelse i forslag til finanslov for 2021 en særskilt bevilling på 1,5 mio. kr. til udvikling og implementering af det it-system, som skal håndtere afgivelse af digital brevstemme.

Der er med finanslov for 2020 allerede sikret tilstrækkelig administrativ kapacitet til styring og håndtering af udvikling, implementering og drift af mulighed for afgivelse af digital brevstemme.

Det forventes, at forslaget vil medføre en administrativ lettelse for det offentlige, idet regelgrundlaget bliver opdateret og forbedret. Ved en overgang til afgivelse af digital brevstemme og centralisering af optælling af såvel fysiske forhåndsstemmer som digitale brevstemmer forventes en administrativ og dermed økonomisk lettelse for kommunerne. Den økonomiske lettelse, der måtte komme for kommunerne, vil dog være af et så lille omfang, at det ikke vil få væsentlig betydning. Årsagen til dette er, at for kommunernes vedkommende er der tale om arbejdsopgaver, der udføres omtrent hvert fjerde år, og hver gang over blot nogle få dage.

Forslaget har i øvrigt ingen væsentlige økonomiske konsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Forslaget har ingen konsekvenser for miljøet, naturen eller folkesundheden.

6. Konsekvenser for borgerne

Indførelse af adgang til afgivelse af digital brevstemme vil have positive konsekvenser for borgerne, idet borgernes mulighed for afgivelse af stemme kan udbygges betydeligt.

Forslaget har i øvrigt ikke konsekvenser for borgerne.

7. Andre væsentlige konsekvenser

Forslaget har ingen andre væsentlige konsekvenser.

8. Høring af myndigheder og organisationer m.v.

Forslaget har været i høring i perioden fra den 3. januar 2020 til den 31. januar 2020 hos: Avannaata Kommunia

Kommune Qeqertalik
Qeqqata Kommunia
Kommuneqarfik Sermersooq
Kommune Kujalleq
Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia / Formandens Departement
Pinnngortitamut, Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik / Departementet for Natur og Miljø
Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik / Departementet for Finanser
Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik /
Departementet for Boliger og Infrastruktur
Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik /
Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke
Nunanut Allanut Naalakkersuisoqarfik / Departementet for Udenrigsanliggender
Aalisarnermut Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik /
Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug
Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik / Departementet for Sundhed
Isumaginninnermut, Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfik /
Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet
Inuussutissarsiornermut, Nukissiuuteqarnermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik /
Departementet for Erhverv, Energi og Forskning
Aatsitassanut, Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik /
Departementet for Råstoffer og Arbejdsmarked
Kalaallit Nunaata Sinniisoqarfia Københavnimiittoq / Grønlands Repræsentation i København
Kalaallit Nunaata Sinniisoqarfia Reykjavikimiittoq / Grønlands Repræsentation i Reykjavik
Kalaallit Nunaata Sinniisoqarfia Washingtonimiittoq / Grønlands Repræsentation i Washington
Kalaallit Nunaata Biskoppia / Biskoppen i Grønland
Inatsisartut Ombudsmandiat / Ombudsmanden for Inatsisartut
Kalaallit Illuutaat København / Det Grønlandske Hus København
Kalaallit Illuutaat Aarhus / Det Grønlandske Hus Aarhus
Kalaallit Illuutaat Aalborg / Det Grønlandske Hus Aalborg
Kalaallit Illuutaat Odense / Det Grønlandske Hus Odense
Transparency International Greenland
Sulisitsisut / Grønlands Erhverv
KNAPK
Atorfillit Kattuffiat
Sulinermik Inuussutissarsiuteqartut Kattuffiat (SIK)
ASG
IMAK
Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat
ILILI
Avalak

Peqatigiiffik Inuit / Fællesforeningen Inuit
Ilisimatusarfik
KTI
Niuernermik Ilinniarfik / Det grønlandske Patienthjem, København
Royal Arctic Line A/S
Royal Greenland A/S
Polar Seafood A/S
Tele Greenland A/S
KNI Pilersuisoq A/S
Kalaallit Nunaanni Politimesteri / Politimesteren i Grønland
Kalaallit Nunaanni Pinerluttunik Isumaginnittoqarfik / Kriminalforsorgen i Grønland
Kalaallit Nunaanni eqqartuussiviit / Retten i Grønland
Arktisk Kommando
Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandi / Rigsombudsmanden i Grønland
Kalaallit Nunaata Radioa
Sermitsiaq
AG
Pituffimmi Nunaqatigiit Siunnersuisoqatigiivi / Borgerrådet i Pituffik

Der er i forbindelse med høringen indkommet høringssvar fra:

Kriminalforsorgen i Grønland
Arktisk Kommando
Departementet for Råstoffer
Departementet for Natur og Miljø
Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug
Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet
Grønlands Politi
Departementet for Sundhed
Sulinermik Inuussutissarsiortut Kattuffiat (SIK)
Sulisitsisut – Grønlands Erhverv (GE)
Kalaallit Nunanni Ilinniagaqartut Kattuffik /
Akademikernes sammenslutning i Grønland (IK/ASG)
Departementet for Uddannelse Kultur og Kirke
Departementet for Finanser
Retten i Grønland
IMAK
Kommune Kujalleq
Departementet for Udenrigsanliggender
Digitaliseringsstyrelsen
Kommuneqarfik Sermersooq

Sammenskrivning af de 19 høringssvar, og hvad disse har givet anledning til:

Indkommet dato	Myndighed	Indhold i høringssvaret	Høringssvaret giver anledning til
3/1 2020	Kriminalforsorgen i Grønland	Kriminalforsorgen er tilfreds med at de indsatte stadig har mulighed for at forhåndsstemme på institutionerne men har derudover ingen bemærkninger.	Taget til efterretning.
6/1 2020	Arktisk Kommando	Ingen bemærkninger.	Taget til efterretning.
6/1 2020	Departementet for Råstoffer	Ingen bemærkninger.	Taget til efterretning.
7/1 2020	Departementet for Natur og Miljø	Ingen bemærkninger.	Taget til efterretning.
8/1 2020	Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug	Grammatiske og sproglige forslag til rettelser.	Delvist indarbejdet.
20/1 2020	Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet	Departementet indstiller at der i forslagens § 2, stk. 1, indsættes en bestemmelse, hvoraf det fremgår, at personer der ved det offentlige foranstaltning midlertidigt opholder sig uden for Grønland, har valgt til Inatsisartut, hvis de opfylder kravene i forslagens § 1. Eksempelvis personer med handicap eller unge der midlertidigt har ophold på et døgn tilbud, en efterskole eller lignende.	Indstillingen følges ikke, idet de omtalte personkredse allerede er omfattet af § 2, nr. 2 og 5.
20/1 2020	Grønlands Politi	Politiet bemærker, at det fremgår af forslagens § 62, at overtrædelse af blandt andet forslagens § 47, stk. 3, kan medføre foranstaltning. Det er ikke klart hvad der præcist er kriminaliseret.	Bestemmelsen er blevet tilrettet.
21/1 2020	Departementet for Sundhed	Departementet foreslår, at det præciseres hvorvidt personer, der ikke er ordineret behandling via Det Grønlandske Sundhedsvæsen, men som ved egenbetaling modtager behandling udenfor for Grønland efter en operation af en speciallæge med	Indstillingen følges ikke, idet de omtalte personkredse allerede er omfattet af § 2, stk. 1, nr. 2.

		virke i f.eks. Danmark, ligeledes opretholder deres valgret.	
22/1 2020	Sulinermik Inuusstissarsiorlut Kattuffiat (SIK)	SIK kan tilslutte sig de foreslåede ændringer af valgloven.	Taget til efterretning.
22/1 2020	Sulisitsisut – Grønlands Erhverv (GE)	GE ser positivt på, at der skabes hjemmel og mulighed for digitale brevstemmer.	Taget til efterretning.
23/1 2020	Kalaallit Nunanni Ilinniagaqartut Kattuffik – Akademikerens sammenslutning i Grønland (IK/ASG)	Ingen bemærkninger.	Taget til efterretning.
30/1 2020	Departementet for Uddannelse Kultur og Kirke	Departementet noterer sig med tilfredshed, at forslaget blandt andet har til formål at forbedre mulighederne for stemmeafgivning for studerende, som ikke er i landet.	Taget til efterretning.
31/1 2020	Departementet for Finanser	<p>Departementet henstiller, at størrelsen på de økonomiske lettelser søges kvantificeret og efterfølgende indarbejdet, f.eks. i forbindelse med udgifter til afholdelse af valg på hovedkonto 10.03.05. I bemærkningernes afsnit om økonomiske og administrative konsekvenser er der beskrevet finansiering via FOIS samt evt. indarbejdelse i en senere finanslov. Departementet indstiller at disse udgifter afholdes inden for eksisterende bevillingsrammer, herunder evt. ved en opstilling af en business case, hvor udviklingsmidler sættes op i forhold til de forventede besparelser efter implementering. På denne baggrund bør de økonomiske og administrative konsekvenser præciseres. Departementet ser positivt til en forventning om, at en øget digitalisering på sigt kan medvirke til, at der anvendes færre ressourcer på valg til Inatsisartut.</p>	<p>For kommunernes vedkommende er der tale om arbejdsopgaver, der udføres omtrent hvert fjerde år, og hver gang over blot nogle få dage.</p> <p>Det vurderes på denne baggrund, at de økonomiske lettelser, der måtte komme for kommunerne, vil være af et så lille omfang, at det ikke vil få væsentlig betydning.</p> <p>Loven lægger op til en udvidelse af mulighederne for at afgive sin stemme. Der må derfor samlet set forventes, at centraladministrationen kommer til at opleve en øget administrativ udgift ved afholdelse af valg. Forventningen er, at den samlede øgede driftsudgift (når implementering er gennemført) vil kunne holdes inden for de nuværende budgetmæssige rammer på hovedkonti 10.03.01 og 10.03.05.</p>

			Indstillingen følges i forhold til at præcisere yderligere ”Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige”.
31/1 2020	Retten i Grønland	Ingen bemærkninger.	Taget til efterretning.
31/1 2020	IMAK	Ingen bemærkninger.	Taget til efterretning.

Indkommet dato	Myndighed
27/1 2020	Kommune Kujalleq
Indhold i høringssvaret	Høringssvaret giver anledning til
Lovforslagets § 2, stk. 1, nr. 1. I bemærkningerne i forslaget er indsat en regel om, at uddannelsen skal have en varighed på mindst 6 måneder. Kommunen mener at en sådan frist skal stå direkte i lovteksten.	Da der er tale om en præcisering af bestemmelsen, vurderes det, at det er mest korrekt, at det anføres i bemærkningerne.
Valgnævn, § 7, stk. 2. Når det anføres, at kommunernes medlem udpeges af kommunerne i forening, bør kommunerne også kunne vælge et medlem ved flertal, hvis der er uenighed kommunerne imellem.	Indstillingen følges ikke. Medlemmet skal kunne repræsentere samtlige kommuner – ikke blot et flertal blandt kommunerne. Den i § 7, stk. 2, anvendte formulering anvendes i en række tilsvarende bestemmelser.
Valgbestyrrelse, § 9. Kommunen mener, at forslaget bør afstemmes med den kommunale valglov da det er u hensigtsmæssigt, hvis der fremover skal være to forskellige valgbestyrelser.	Indstillingen imødekommes ved at udarbejde forslag til ændring i den kommunale valglov.
Digitale brevstemmer, kapitel 6. Kommunen anbefaler, at Naalakkersuisut overvejer en model som sikrer, at beboere på diverse institutioner og indlagte sygehuspatienter, som ikke har adgang til at stemme ved fysisk fremmøde på valgdagen, har mulighed for at afgive digital brevstemme som et supplement til de videreførte regler om fysiske forhåndsstemmer, jf. lovforslagets kapitel 8.	Indstillingen indarbejdes ikke, da det ikke er praktisk muligt på nuværende tidspunkt. Der vil i øvrigt være tale om ganske få personer.
Diæter, lovforslagets § 10: Der foreslås indført en ordning, der gør det frivilligt for kommunalbestyrelsen om der skal ydes diæter til afstemningsledere og tilforordnede. Kommunen anser det som vigtigt, at spørgsmålet om diæter ikke skal afhænge af, om der er tale om valg til Inatsisartut eller til kommunalbestyrelser. Arbejdet formodes i alt væsentligt at være det samme. Kommunen anbefaler derfor, at det sikres, at det gælder ens regler, uanset om det er den ene eller anden type valg.	Indstillingen imødekommes ved at udarbejde forslag til ændring i den kommunale valglov.
Lovens ikrafttrædelse, § 64. Det anbefales, at der i loven fastsættes en ikrafttrædelsesdato, alternativt bør det i loven derogeres til Naalakkersuisut at lave en bekendtgørelse om lovens ikrafttrædelse. Ikrafttrædelsen bør afpasses efter, at loven kan træde i kraft uaf-	Indstillingen imødekommes ved at skrive ikrafttrædelsestidspunktet ind i loven.

hængigt af udskrivelse af valg. Inatsisartut bør således vide og disponere efter, om der er eller forventes at blive udskrevet valg, når loven vedtages.	
Indkommet dato	Myndighed
29/1 2020	Departementet for Udenrigsanliggender
Indhold i høringssvaret	Høringssvaret giver anledning til
1. Bemærkninger til forslaget – almindelige bemærkninger	
a. Det er anført at den nye terminologi kan skabe lidt forvirring ved ”danske” sprogbrug. Jf. p. 2, 2. afsnit.	Taget til efterretning.
ii. Det bemærkes, at den foreslåede ændring af terminologien ikke slår igennem ved valg til Folketinget, hvilket på alle sprog kan skabe forvirring.	Taget til efterretning.
b. Med indførelsen af muligheden for elektronisk stemme, kan man på baggrund af Justitsministeriets tolkning af kravet om hemmelighed, konkludere, at det ikke er Justitsministeriets opfattelse, at man kan sikre, at stemmehemmeligheden opretholdes.	Dette er ikke helt korrekt. Det kan nemlig kun konkluderes, at det ikke er Justitsministeriets opfattelse, at man kan sikre, at stemmehemmeligheden opretholdes på den måde, som stemmehemmelighed opfattes i Danmark. Derimod vil det være i overensstemmelse med den måde, som stemmehemmeligheden opfattes på i eksempelvis Norge, Sverige, Finland og Estland.
i. Har Indenrigskontoret i den forbindelse drøftet/overvejet, hvilken betydning det kan have for afstemningsresultatets legitimitet ved en eventuel afstemning om selvstændighed, jf. Selvstyrelovens § 21, stk. 1 og 3.	Vurderingen er, at det ingen negativ betydning vil have på legitimiteten af en sådan afstemning.
ii. Har det været drøftet med Justitsministeriet.	Nej.
c. Argumentet for indførelses af digital brevstemme er tilgængelighed med den konsekvens at ansvaret for stemmehemmelighed også bliver et personligt ansvar.	Der vil ikke være tale om en konsekvens men derimod om en politisk beslutning.
i. Det er værd at huske, at den anonyme og hemmelige stemmeafgivelse historisk set er indført for at alle stemmeberettigede beskyttes mod repressalier og udnyttelse.	Taget til efterretning.
ii. Det fremgår ikke af forslaget hvor store problemer det nuværende system skaber for tilgængelighed – det kunne være nyttigt at beskrive det til vurdering af forslagets fordele og ulemper; tilgængelighed, stemmehemmelighed og udgifter til etablering af et system, jf. også de norske erfaringer.	Denne problemstilling er behandlet i bemærkningerne i afsnittet ”Tilgængelighed” (side 5).
d. Der vil være mulighed for at stemme digitalt flere gange, fysisk forhåndsstemme og møde op på afstemningsstedet og afgive fysisk stemme på valgdagen, for at kompensere for at myndighederne ikke	Der er ikke tale om at ’kompensere’. Der er tale om at give vælgerne øgede muligheder for at deltage i den demokratiske valgproces.

kan sikre at man som vælger har været alene. Den sidst afgivne stemme vil være den gældende.	
i. Det er umiddelbart vanskeligt at se hvordan det styres af valglisten, kombineret med at digitale stemmer og fysiske forhåndsstemmer skal håndteres centralt. Det synes at stille store krav også til lokal optælling.	Dette er grundigt overvejet i udkast til proces for afgivelse af stemme, når der måtte blive åbnet for afgivelse af digital brevstemme.
f. I de almindelige bemærkninger nævnes forsøg med digital afstemning i Norge. Det nævnes at forsøget blev indstillet af politiske grunde.	Taget til efterretning.
i. De politiske grunde synes at være, at der var politisk uenighed om hvorvidt Norge skulle tillade at nordmændene kunne stemme fra deres PC,	Taget til efterretning.
ii. Undersøgelser viste at vælgerne ikke havde forstået sikkerheden i systemet med flere stemmemuligheder, som også nævnes i nærværende lovforslag, og når man anvendte muligheden for at stemme flere gange var det udelukkende fordi den stemmeberettigede havde skiftet mening.	Taget til efterretning.
g. Har det været overvejet om man kunne bruge de grønlandske repræsentationer i København, Reykjavik, Washington og Bruxelles til afgivelse af brevstemmer.	Indarbejdet.

Indkommet dato	Myndighed
30/1 2020	Digitaliseringsstyrelsen
Indhold i høringssvaret	Høringssvaret giver anledning til
<p>Med 71 valgsteder, hvor flere af dem er ret små, samt det forhold, at valgresultatet offentliggøres opgjort på de enkelte valgsteder på www.valg.gl, må valghemmeligheden i de små valgsteder anses for en offentlig hemmelighed for alle, som bor i bygden. Dels fordi nogle i deres dagligdag giver udtryk for en politisk holdning, der er kendt af andre borgere, og dels fordi det er et lille samfund, hvor alle kender hinanden godt i forvejen.</p> <p>Digitaliseringsstyrelsen er enig i, at tilgængelighed er et demokratisk problem for Grønland. Det, at borgere bosat i bygderne er udsat for ikke at kunne deltage i et valg grundet vejrliget, medfører, at de mister deres stemmeret og herved deres adgang til at deltage i den demokratiske proces, er et større problem end sikring af hemmeligholdelse.</p> <p>Digitaliseringsstyrelsen er enig i, at der skal findes en balance mellem hemmeligholdelse og tilgængelighed.</p>	Taget til efterretning.
Digitaliseringsstyrelsen vil dog påpege en problemstilling ved en blandet digital og manuel papir valgopgørelse. Denne sammenblanding og ønsket om en central optælling af digitale brevstemmer og fysiske forhåndsstemmer sammenholdt med en fysisk valgliste, der	Valglisten er allerede nu delvist digitale. Der er igangsat et arbejde med at digitalisere valglisten yderligere.

<p>føres på papir. Det øger risikoen for, at menneskelige fejl kan medføre, at nogle borgere fratages deres stemme og at andre i praksis kommer til at stemme to gange.</p> <p>Problemstillingen fremkommer ved, at der efter forslaget ikke skal benyttes personnummer, som sikker identitet. Navn og fødselsdato er ikke entydigt sikkert.</p>	<p>§ 23, stk. 3, samt § 24, stk. 5, åbner netop mulighed for, at valglister kan digitaliseres yderligere.</p> <p>Forslaget er således allerede dækket ind.</p>
<p>Tilgængelighed og digitalisering</p> <p>Digitaliseringsstyrelsen vil gerne påpege, at tilgængelighed også er andet end at indføre digital brevstemme. Tilgængelighed er også at sikre, at alle afstemningsstederne uanset vejrliget kan få deres stemmesedler. Her kan digitalisering være en løsning ved at etablere en løsning med udprinting af stemmesedler på valgstederne.</p> <p>En fysisk forhåndsstemme, der efter forslaget skal kunne blive opgjort centralt, skaber nye udfordring. En forhåndsstemme skal være kommet frem til opgørelsesstedet senest, når valgstederne åbnes jf. § 46, stk. 2, nr. 7. Det betyder efter bemærkningerne, at alle forhåndsstemmer skal sendes til Nuuk. Her vil vejrliget også være en udfordring. Vejrliget kan medføre, at forhåndsstemmer ikke når frem til tiden og dermed fratages borgere adgangen til den demokratiske proces.</p> <p>Digitalisering af valgprocessen kan være med til at øge tilgængeligheden, ikke kun i forbindelse med indførelse af digitale brevstemmer, men også ved digitalisering af valgprocessen og afgivelse af forhåndsstemme.</p> <p>Neden for ønsker Digitaliseringsstyrelsen at påpege nogle digitale muligheder, der ikke nødvendigvis krænker hemmeligheden af selve afgivelsen af stemmerne.</p>	<p>Muligheden for at printe stemmesedler lokalt er overvejet. Det er vurderingen, at den mulighed ikke er reelt til stede på nuværende tidspunkt, da mange mindre bosteder ikke råder over den nødvendige printertilgang. Stemmesedler er større end et stykke A4.</p> <p>Det er en misforståelse, at en centralisering skulle skabe nye udfordringer. Tværtimod. Forhåndsstemmer sendes typisk fra større bosteder. Det er derfor mere sandsynligt, at forsendelserne når frem, når de skal til Nuuk.</p>
<p>Kapitel 4. Digitalisering af anmeldelse af partier og kandidater</p> <p>En gennemførelse af en digital procedure for anmeldelse af partier og kandidater medfører ikke problemer i forhold til krænkelsen af hemmeligheden.</p> <p>Digitalisering vil være med til at sikre, at kandidater, som opstiller uden for partierne, fra mindre bygder vil få bedre chance for at kunne opstille. Deres opstilling vil kunne rammes af vejrliget ved, at deres opstilling kommer for sent frem. § 17, stk. 1, bør i så fald formuleres omvendt. I en digital proces skal kandidaten anmelde sit kandidatur på den rette hjemmeside med sit personlige nemID og herefter skaffe de nødvendige 40 stillere. De 40 stillere kan herefter digitalt med deres nemID anmelde sig som stillere.</p>	<p>Indstillingen imødekommes ved at tilføje bestemmelser (§ 14, stk. 8, samt § 17, stk. 4), der giver Naalakkersuisut mulighed for at fastsætte nærmere bestemmelser om digitalisering af anmeldelse af kandidater.</p>

<p>Både partier, kandidater og valgbestyrelse vil have gavn heraf i deres valgadministration. Reglerne i kapitel 4 er formuleret ret operationelle til at kunne lave digitale procedurer herfor. Dog med undtagelse af § 17, stk. 1.</p>	
<p>§§ 1-2 og 25-26 Digital offentliggørelse af valglister Ligeledes kan valglister opgøres digitalt. § 1 valglisten er umiddelbart tilgængelig i Digitaliseringsstyrelsens datafordeler, der opdateres dagligt. § 2 valglisten, hvor der skal træffes en afgørelse om optagelse på valglisten, kan digitaliseres.</p> <p>Med en digitaliseret valgliste vil det umiddelbart blive muligt at offentliggøre valglisten på kommunens hjemmeside. Adgangen til en digital valgliste bør ske ved vælgerens nemID således, at vælgeren kun får adgang til egne oplysninger om optagelse på valglisten.</p> <p>En valgliste opgørelse som angivet i § 25, stk. 2, der indeholder alle vælgernes navne og fødselsdatoer, må ikke offentliggøres på kommunernes hjemmesider som fulde lister. § 25, stk. 2, kan kun begrunde fremlæggelse af en papirliste, som vælgerne må tilgå under opsyn. Det må ikke tillades, at nogen kan få de fulde lister i hænde, da det vil udgøre en væsentlig risiko for borgernes ret til privatliv.</p> <p>En digital valgliste på afstemningssteder vil gøre det nemmere at kunne administrere sammenhængen med digitale brevstemmer og forhåndsafstemning. Når en vælger møder op foran en tilforordnet og præsenterer sig, vil den tilforordnet umiddelbart kunne se om vælgeren har afgivet en digital brevstemme eller forhåndsafstemme. Den tilforordnede kan herefter spørge om vælgeren ønsker at opretholde sin digitale brevstemme eller forhåndsstemme eller få udleveret en fysisk stemmeseddel. Identifikationsnøglen vil være vælgerens personnummer. Dette sikrer en procedure, der sikrer, at personnummeret ikke på noget tidspunkt offentliggøres, jf. § 26, stk. 4. Såfremt, der udleveres en fysisk stemmeseddel, bliver en eventuel digital brevstemme eller forhåndsstemme slettet.</p>	<p>Valglisten er allerede nu delvist digitale.</p> <p>Der er igangsat et arbejde med at digitalisere valglister yderligere. § 23, stk. 3, samt § 24, stk. 5, åbner netop mulighed for, at valglister kan digitaliseres yderligere.</p> <p>Forslaget er således allerede dækket ind.</p> <p>Det vurderes, at det ikke medfører ”væsentlig risiko for borgernes ret til privatliv”, at fremlægge valglister til gennemsyn.</p> <p>Det vil kunne komme på tale at vælgerne vil skulle benytte personnummer som identifikationsnøgle, når valglisten digitaliseres yderligere. Det vurderes at være for tidligt at lovgive om dette på nuværende tidspunkt.</p>
<p>I bemærkningerne til § 27, stk. 4, henvises til, at valgbestyrelsen skal iagttage persondatalovens krav til behandling af personoplysninger. Henvisningen er uklar. Al behandling af personoplysninger efter dette lovforslag skal iagttage persondatalovens regler om behandling af personoplysninger. Konkret er det upraktisk i denne forbindelse, da det er defineret i § 25, stk. 2, hvad listen skal indeholde. Som nævnt ovenfor vil en digital offentliggørelse af valglister med disse personoplysninger udgøre en væsentlig risiko for borgernes ret til privatliv.</p>	<p>Som nævnt ovenfor vurderes det, at det ikke medfører væsentlig risiko for krænkelse af borgernes ret til privatliv, at fremlægge valglister til gennemsyn.</p>
<p>§ 2, stk. 1, nr. 5. Det fremgår ikke eksplicit af teksten om personer, der er udsendt af forsvarret eller udenrigsministeriet på fredsskabende missioner eller</p>	<p>Det vurderes ikke at være relevant at inddrage disse kategorier af personer, da disse ikke kan forventes at have</p>

<p>andre internationale opgaver, er omfattet af denne bestemmelse. Dette henset til, at der er 103 militære veteraner i Grønland og med den øgede uddannelse i Grønland må det forventes, at grønlandske borgere kan blive antaget af udenrigsministeriet til udsendelse til internationale opgaver.</p>	<p>haft bopæl i Grønland umiddelbart forud for udsendelse og ikke opfylder kravene i § 1.</p>
<p>§ 7, stk. 2. Det foreslås, at retschefen i Grønlands Selvstyre som noget nyt skal indgå i valgnævnet. Som det er formuleret i bestemmelsen er teksten uklar, idet der er to stillingsbetegnelser i Grønlands Selvstyre, der har stillingsbetegnelsen retschef. Næmlig retschefen hos Ombudsmanden for Inatsisartut og retschefen i Formandens Departement. Det bør præciseres om, der menes retschefen under Inatsisartut eller Naalakkersuisut.</p> <p>Det fremgår ikke af bestemmelsen eller andre bestemmelser, hvem der måtte være stedfortrædere for henholdsvis departementschefen i Formandens Departement eller retschefen. Dette må være en fejl, da de begge dels kan være syge eller på anden måde fraværende i perioden fra udskrivelse af valg til valgets afholdelse og opfølgning, samt dels at de begge har ret til at opstille til valget til Inatsisartut. Opstiller de til valget må de anses for inhabile til at varetage opgaver i valgnævnet, jf. principperne i § 9, stk. 3, og § 10, stk. 1.</p>	<p>Indstillingen om præcisering af retschef imødekommes ved at anføre, at der er tale om retschefen hos Naalakkersuisut.</p> <p>Indstillingen om præcisering af stedfortræder imødekommes ved at anføre, at der er tale om de personer, der i øvrigt fungerer som stedfortrædere for henholdsvis departementschefen i Formandens Departement eller retschefen hos Naalakkersuisut.</p>
<p>§ 14, stk. 3. Persondataretlige regler I § 14, stk. 3, angives i bemærkningerne, at kandidater skal give samtykke til, at der indhentes kriminalretlige oplysningerne om dem til valgbarhedsprøvelsen. Ligeledes angives det, at det er en betingelse for stilling.</p> <p>Det fremgår umiddelbart af § 4, at udvalget til valgs prøvelse har ret til at indhente disse oplysninger for indvalgte kandidater. Der er derfor ikke brug for et samtykke. Partilistanmeldelsen skal alene indeholde en oplysning om, at der kan indhentes kriminalretlige oplysninger af udvalget til valgs prøvelse i henhold til § 4.</p>	<p>Indstillingen følges ikke.</p> <p>Det vurderes for mest passende, at en kandidat får mulighed for aktivt at give et eksplicit samtykke, frem for, at det skal være tale om et implicit samtykke.</p>
<p>§ 27, stk. 4 I bemærkninger til § 27, stk. 4, fremgår, at valgbestyrelsen kan godkende ændringer af redaktionel karakter. Her henvises til, at det kunne være en situation, hvor et navn fremgår forkert.</p> <p>Korrektion af navne bør ikke være inden for valgbestyrelsens kompetence. Folkeregistret skal indeholde korrekte oplysninger om vælgere, herunder både navn og adresse, uanset om de er optaget på valglisten efter § 1 eller § 2.</p> <p>Er en vælgers navn stavet forkert skal vælgeren henvende sig til borgerservice i deres kommune og få opdateret folkeregistret ved fremlæggelse af den fornødne dokumentation.</p>	<p>Indstillingen følges ikke.</p> <p>Indtil valglisterne er fuldt digitale, skal denne mulighed for korrektion være til stede. Dette er for at sikre, at ingen uretmæssigt forhindres i at afgive sin stemme.</p>

<p>§ 39 og 40 Når forslaget hensigt er at øge tilgængeligheden og dermed muligheden for, at alle kan stemme til valget, indeholder disse bestemmelser om fysisk forsendelse en risiko for, at forsendelsestiden i sig selv vil være et problem sammenholdt med § 46 stk. 2 nr. 7.</p>	Den risiko, der her henvises til, vurderes at være ganske lille, og den kan ikke undgås, så længe der er mulighed for at afgive fysisk forhåndsstemme.
<p>Hvor skal data være Det er Digitaliseringsstyrelsens vurdering, at et it-system til håndtering af valgdata vil være et kritisk it-system for Grønland, da det vedrører selve kernen i den demokratiske proces. Hvorfor it-systemets data skal være i Grønland. Digitaliseringsstyrelsen savner en bestemmelse herom i forslaget.</p>	Denne problemstilling er indeholdt i § 30. Bestemmelsen angiver, at Naalakkersuisut opretter og er ansvarlig for driften af det digitale system.
<p>Forbud mod statistik og bearbejdning heraf Gennemføres digital brevstemme, som forslaget foreslår, vil data om vælgernes brug af digital brevstemme være en guldgrube for politiske konsulenter. Et digitalt system vil indeholde digitale spor, der kan uddrages fra systemet og gøres til genstand for statistiske bearbejdelse. Alene en statistik, der viser udviklingen af antal digitale brevstemmer pr. dag, vil sammenholdt med øvrige aktiviteter i en valgkamp medføre, at valgkampe over tid vil ændre sig. Det betyder, at kandidaterne vil få adgang til en unik viden om, hvad som er effektivt og ikke-effektivt i en valgkamp. Digitaliseringsstyrelsen foreslår, at der indføres en bestemmelse om, at det eneste, der må oplyses om digital brevstemme, er antallet af digitale brevstemmer, som medregnes i valgresultatet.</p>	Denne problemstilling er ikke adresseret i lovforslaget, da det vurderes, at ikke nødvendigvis bør være umuligt at udtrække sådanne oplysninger fra systemet. Eksempelvis vil det kunne være relevant i forskningssammenhænge at kunne have adgang til sådanne oplysninger.
<p>Sletteregel Gennemføres et valg helt eller delvist digital, skal der i henhold til persondatabeskyttelsen være fastsat en sletteregel for, hvor længe de digitale personoplysninger må gemmes. Dette også af hensyn til sikringen af hensynet til hemmeligholdelse.</p>	Denne problemstilling er indeholdt i § 30, da det forudsættes, at denne problemstilling blive håndteret, når driften etableres.

Indkommet dato	Myndighed
31/1 2020	Kommuneqarfik Sermersooq
Indhold i høringssvaret	Høringssvaret giver anledning til
Kommuneqarfik Sermersooq bifalder, at kommunerne i forening udpeger et medlem til Valgnævnet, nu hvor KANUKOKA er nedlagt.	Taget til efterretning.
Kommuneqarfik Sermersooq ser meget positivt på, at det første skridt mod en øget digitalisering af valgprocessen tages.	Taget til efterretning.
Det er uklart for Kommuneqarfik Sermersooq, hvorfor der med loven gives mulighed for optælling af forhåndsstemmer og digitale brevstemmer centraliseres hos Indenrigsafdelingen samt hvordan optællingen vil kræve tæt samarbejde med kommunerne, da man ved endt valgperiode skal sikre, at der ikke er blevet stemt flere	Dette er grundigt overvejet i udkast til proces for optælling af fysiske forhåndsstemmer og digitale brevstemmer.

<p>gange – eller f.eks. at stemmeafgiveren er afgang ved døden. Kommuneqarfik Sermersooq forudser derfor, at det vil medføre en del koordineringsmøder mellem Indenrigsafdelingen og kommunerne.</p>	<p>Der vil skulle ske nogen koordinering, hvilket vurderes til at være realistisk at gennemføre.</p>
<p>Kommuneqarfik Sermersooq gør opmærksom på, at proceduren mht. blandt andet udarbejdelse af tillægsvalglistes kompliceres, hvis det ikke længere er kommunerne der modtager afgivne forhåndsstemmer. Her tænkes på studerende og Selvstyrets udsendte, der søger om optagelse på valglisten.</p>	<p>Dette er grundigt overvejet i udkast til proces for optælling af fysiske forhåndsstemmer.</p> <p>Der vil skulle ske nogen koordinering, hvilket vurderes til at være realistisk at gennemføre.</p>

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen er med sproglige justeringer en videreførelse af den gældende § 1, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Bestemmelsen fastlægger de grundlæggende betingelser for valgret til Inatsisartut. Det er for det første en betingelse, at man har dansk indfødsret. Formuleringen er en direkte afskrift af grundlovens § 29. Ved dansk indfødsret forstås statsborgerskab i Kongeriget Danmark.

Det bemærkes i den forbindelse, at et antageligt meget begrænset antal islandske statsborgere fortsat har valgret i henhold til grundlovens § 87. Det er tvivlsomt, om der findes islandske statsborgere bosiddende i Grønland omfattet af bestemmelsen.

Det er yderligere en betingelse, at man er fyldt 18 år.

Det er endvidere en betingelse, at man har haft fast bopæl i Grønland i mindst 6 måneder forud for valgets afholdelse. Hensigten med bestemmelsen er, at borgere, der alene har ophold af kortere varighed, for eksempel vikaransatte, ikke skal kunne opnå valgret.

Desuden er det en betingelse, at vedkommende fortsat er myndig. Det vil sige, at personer, der er umyndiggjorte i henhold til de gældende regler om værgemål, ikke har valgret.

Til § 2

Bestemmelsen giver mulighed for, at personer med et midlertidigt ophold uden for Grønland og disses samlevende i en række tilfælde kan bevare valgretten og er en delvis videreførelse af den gældende § 2, stk. 1-3, og der er ikke tiltænkt ændringer. Som noget nyt indsættes et stk. 4.

Til stk. 1

Bestemmelsen oplister en række situationer, hvor personer med midlertidigt ophold uden for Grønland bevarer valgretten.

Bestemmelsens nr. 1 omhandler de studerendes valgret. Det er et krav, at personen er optaget på en uddannelse. Det er dermed ikke nok, at vedkommende har taget midlertidigt ophold uden for Grønland med den hensigt at påbegynde en uddannelse.

En uddannelse skal være anerkendt af myndighederne i den pågældende land og have en varighed på mindst 6 måneder. Udenfor falder således korterevarende kurser. Det er ikke en betingelse, at der er tale om en fuldtidsuddannelse. Som udgangspunkt vil SU-berettigede

uddannelser i Danmark være omfattet, men også uddannelser der ikke er SU-berettigede kan, efter en konkret vurdering, være omfattet af bestemmelsen. Eksempelvis er uddannelsen til pilot ikke SU-berettiget.

Bestemmelsens nr. 2 omhandler personer, der midlertidigt opholder sig uden for Grønland af helbredsmæssige grunde. Omfattet af bestemmelsen er personer, der modtager lægeordineret behandling uden for Grønland. Omfattet af bestemmelsen er derimod ikke personer, der for eksempel er på ikke-lægeordineret kurophold m.v.

Bestemmelsens nr. 3 omhandler personer valgt som folketingsmedlem i Grønland. I en række tilfælde har et folketingsmedlem, der er valgt i Grønland, besluttet at flytte adresse til Danmark for bedre at kunne varetage sit hverv. I disse tilfælde vil vedkommende bevare sin valgret i Grønland.

Bestemmelsens nr. 4 omhandler personer, der opholder sig i udlandet som repræsentant for Grønlands Selvstyre. Der tænkes her særligt på personer udsendt til de grønlandske repræsentationer på vegne af Grønlands Selvstyre samt personer udsendt til internationale organisationer, for eksempel FN. Omfattet af bestemmelsen er imidlertid ikke lokalt ansatte på grønlandske repræsentationer.

Bestemmelsens nr. 5 omhandler personer med et midlertidigt ophold uden for Grønland, der ganske må sidestilles med ovenstående personer. Der er tale om en opsamlingsbestemmelse, der skal dække særlige situationer, som ikke er omfattet af nummer 1-4. Vurderingen skal være konkret. Omfattet af bestemmelsen kunne for eksempel være personer midlertidigt udsendt for en grønlandsk virksomhed eller forskere, der ansættes i en midlertidig forskningsstilling i umiddelbar forlængelse af afsluttet uddannelse i udlandet. I ganske særlige tilfælde kan tænkes, at lokalt ansatte på grønlandske repræsentationer med dansk indfødsret kan være omfattet af bestemmelsen.

Til stk. 2

Bestemmelsen omfatter personer, der er samlevende med personer med midlertidigt ophold uden for Grønland. Der tænkes her på ægtefæller og samlevende. For så vidt angår samlevende, er det en betingelse, at disse opfylder betingelserne for at indgå ægteskab. Det vil sige, at personer, der deler en fælles bolig med personer med midlertidigt ophold uden for Grønland, men i øvrigt ikke kan anses for samlevende med vedkommende, ikke vil være omfattet af bestemmelsen.

Til stk. 3

Det følger af bestemmelsen, at personer med et midlertidigt ophold uden for Grønland skal have været tilmeldt Det Centrals Personregister med adresse i Grønland i mindst 2 år forud for

fracflytningen.

Til stk. 4

Bestemmelsen giver mulighed for, at personer, der har haft midlertidigt ophold uden for Grønland, men som flytter tilbage til Grønland inden 6 måneder, efter grundlaget for det midlertidige ophold er ophørt, ligeledes bevarer deres valgret. Der er her blandt andet tænkt på studerende, der afslutter deres uddannelse uden for Grønland og umiddelbart derefter flytter tilbage til Grønland. Såfremt et valg udskrives inden 6 måneder efter vedkommende er flyttet tilbage til Grønland, ville vedkommende efter de hidtil gældende regler ikke have valgret. Dette ændrer bestemmelsen på. Dog gælder ændringen kun således, at det er personer, der har taget midlertidigt ophold uden for Grønland af de grunde, der er nævnt i bestemmelsen, som bevarer deres valgret. Ordningen omfatter også personer, der har indgået ægteskab eller opfylder betingelserne for at indgå ægteskab med en sådan person.

Til § 3

Bestemmelsen er en videreførelse af den hidtil gældende § 3, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Valgretten udøves ved optagelse på valglisten.

Til § 4

Bestemmelsen er med sproglige ændringer en videreførelse af den gældende § 4, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Spørgsmålet om valgbarhed er reguleret i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut § 3, hvortil også henvises, for så vidt angår den praktiske gennemførelse af vurderingen af valgbarhed samt kriterierne herfor.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter valgbarhed til Inatsisartut. Kravet om valgbarhed er i praksis delt i 2 betingelser. For det første skal den almindelige betingelse om valgret efter lovens § 1 og § 2 være opfyldt. Der henvises til bemærkningerne til § 1 og § 2 for en uddybning.

Dernæst må vedkommende ikke, som følge af endelig dom eller bøvedtagelse, være pålagt en kriminalretlig foranstaltning, der gør vedkommende uværdig til at være medlem af Inatsisartut. Vurderingen af, hvorvidt vedkommende er uværdig, foretages af Inatsisartut i overensstemmelse med reglerne i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut.

Kravet om valgbarhed indtræder senest på valgdagen, og vedkommende skal opfylde betingelserne for valgbarhed i hele valgperioden.

Til stk. 2

Kravet om valgbarhed forhindrer ikke en person i at opstille til valg.

Til § 5

Bestemmelsen er med sproglige ændringer en videreførelse af den gældende § 5, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter hvor mange medlemmer af Inatsisartut, der skal vælges.

Antallet af medlemmer af Inatsisartut er fastsat efter Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut § 2, stk. 1, hvortil henvises.

Til stk. 2 og 3

Grønland udgør 1 valgkreds.

Valgkredsen er opdelt i kommuner og afstemningssteder. Opdelingen i kommuner sker i henhold til Inatsisartutlov om Grønlands inddeling i landsdele og kommuner. Afstemningssteder besluttet af hver kommunes valgbestyrelse, jf. denne lovs § 11, stk. 1.

Til stk. 4

For så vidt angår områderne uden for den kommunale inddeling, indgår disse som afstemningssteder i Kommuneqarfik Sermersooq.

Til § 6

Bestemmelsen er med sproglige ændringer en videreførelse af den hidtil gældende § 6, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Til stk. 1 og 2

Valgperiodens længde er fastsat i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut, hvortil henvises.

Til stk. 3 og 4

Bestemmelserne fastsætter, hvornår en stedfortræder for et valgt medlem af Inatsisartut indtræder i Inatsisartut. Herunder angiver bestemmelsen, at en stedfortræder indtræder, såfremt et medlem af Inatsisartut fortaber sin valgbarhed. Vurderingen af medlemmets og stedfortræderes valgbarhed foretages af Inatsisartut i henhold til bestemmelserne fastsat i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut, hvortil henvises.

Til stk. 5

Bestemmelsen regulerer den situation, hvor en kandidat uden for partierne, der ikke indgår i et kandidatforbund, udtræder af de i stk. 3-4 nævnte grunde. I denne situation bortfalder mandattet.

Til § 7

Bestemmelsen regulerer sammensætningen af Valgnævnet og Valgnævnets opgaver.

Til stk. 1

Valgnævnet træffer afgørelse i sager henlagt til nævnet efter denne Inatsisartutlov og Inatsisartutlov om valg til kommunalbestyrelser, bygdebestyrelser og menighedsrepræsentationer. Valgnævnets afgørelser er endelige og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Naalakkersuisut varetager sekretariatsfunktionen for Valgnævnet. I praksis varetages opgaven af Indenrigsafdelingen.

Til stk. 2

Med bestemmelsen ændres Valgnævnets sammensætning, således at Valgnævnet fremover består af departementschefen i Formandens Departement som formand, retschefen hos Naalakkersuisut, et medlem udpeget af kommunerne i forening samt biskoppen eller disse 4 medlemmers stedfortrædere. Med ændringen af sammensætningen af Valgnævnet bliver medlemstallet lige. Med bestemmelsen fastsættes derfor samtidig, at formandens stemme er afgørende i tilfælde af stemmelighed.

I forhold til den hidtil gældende bestemmelse vil Valgnævnet blive udvidet til også at omfatte retschefen. Begrundelsen for denne udvidelse er ønsket om at styrke Valgnævnets juridiske kompetencer. Samtidig vil kommunerne fremover i forening udpege 1 medlem som repræsentant for alle kommuner. Ændringen skal ses i forlængelse af nedlæggelsen af KANUKOKA. Det overlades således til kommunerne i fællesskab at udpege 1 medlem.

Til stk. 3

Stedfortræder for henholdsvis Formandens Departement som formand og retschefen hos Naalakkersuisut er den person, som i øvrigt er stedfortræder for den pågældende.

Til stk. 4

Afgørelser truffet af Valgnævnet er endelige og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Afgørelse vil efter grundlovens bestemmelse herom fortsat kunne indbringes for domstolene.

Til § 8

Bestemmelsen er en videreførelse af den hidtil gældende § 7, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Bestemmelsen regulerer valgets overordnede ledelse.

Til stk. 1 og 2

Efter bestemmelsen ledes valget overordnet af Valgnævnet. Valgnævnet er forpligtet til at føre en valgbog, hvori væsentlige beslutninger vedrørende valget skal angives. Dette omfatter særligt oplysninger om de anmeldte kandidater og partier samt opgørelsen af valget, men det vil også omfatte oplysninger om andre afgørelser af væsentlig betydning for valget. For eksempel bør givne dispensationer fremgå af valgbogen.

Til stk. 3

Valgnævnet har pligt til snarest efter udskrivelse af valg at informere valgbestyrelserne i de enkelte kommuner om datoen for afholdelse af valg samt relevante frister for anmeldelse af kandidater.

Til stk. 4

Bestemmelsen bemyndiger Valgnævnet til at dispensere fra valglovens bestemmelser. Det fremgår af bestemmelsen, at dispensationsadgangen alene kan anvendes i særlige tilfælde, hvor omstændighederne gør det nødvendigt, herunder vejrforholdene.

Der skal således efter bestemmelsen være konkrete og tungtvejende grunde til en dispensation. For eksempel kan Valgnævnet dispensere fra frister fastsat i valgloven i en situation, hvor vejrforholdene eller tekniske vanskeligheder gør det umuligt at fremsende materiale. I praksis har der også været situationer, hvor vejrforholdene gjorde det meget vanskeligt at få stemmemateriale frem til et afstemningssted.

En eventuel afgørelse om dispensation fra valglovens bestemmelser, herunder en redegørelse for de konkrete forhold, skal tydeligt angives i valgbogen.

Til § 9

Bestemmelsen regulerer valgets ledelse i de enkelte kommuner og valg af valgbestyrelser.

Hensigten med bestemmelsen er at forenkle valgbestyrelsernes sammensætning. Der henvises til de almindelige bemærkninger under afsnit 2 for en uddybning heraf.

Valgbestyrelsen er den lokalt øverst ansvarlige myndighed for valget i hver kommune. Valgbestyrelsen har en række opgaver i forhold til sikring af valgets praktiske afvikling.

Til stk. 1 og 2

Det præciseres i bestemmelsen, at valgbestyrelsen kan beslutte at uddelegere en række praktiske opgaver i forbindelse med forberedelsen og afviklingen af valghandlingen til administrativt personale i kommunen. Afgørelseskompetencen og det overordnede ansvar kan dog ikke uddelegeres. Forslaget er en kodificering af en allerede eksisterende praksis i flere kommuner.

Efter bestemmelsen vil valgbestyrelsen fremover bestå af borgmesteren samt 2 kommunalbestyrelsesmedlemmer valgt ved forholdstalsvalg (ved brug af d'Hondts forholdstalsvalgmetode). Det er hensigten, at der derved skabes en mere smidig valgbestyrelse, der lettere vil kunne træde sammen i forbindelse med en valghandling.

Til stk. 3, 4 og 5

En kandidat kan ikke samtidig være medlem af valgbestyrelsen. Opstiller et medlem af valgbestyrelsen som kandidat, skal dennes stedfortræder indtræde.

Til § 10

Bestemmelsen er med sproglige korrektioner overordnet en videreførelse af den hidtidige § 9 med en præcisering af den gældende praksis i forhold til udbetaling af diæter til ansatte, der varetager funktioner under valghandlingen. Der er i øvrigt ikke tiltænkt ændringer.

Bestemmelsen regulerer udpegning af en afstemningsleder for hvert afstemningssted og eventuelt tilforordnede vælgere.

Til stk. 1

Valgbestyrelsen kan beslutte, at afstemningslederen og de tilforordnede vælgere kan være ansatte i kommunen, der udfører opgaven som led i deres ansættelse.

Afstemningslederen kan ikke samtidig være kandidat til valget. Opstiller en afstemningsleder som kandidat, skal valgbestyrelsen udpege en ny afstemningsleder. Bestemmelsen skal sikre, at der ikke opstår tvivl om et optællingsresultat eller afstemningslederens neutralitet i forbindelse med valghandlingen.

Til stk. 3

En afstemningsleder og en tilforordnet kan modtage diæter. Diæterne ydes i givet fald i henhold til reglerne fastsat i Inatsisartutlov om den kommunale styrelse.

Som noget nyt præciseres det i loven, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ikke ydes diæter. Bestemmelsen giver således kommunalbestyrelserne mulighed for at beslutte, at i de tilfælde, hvor kommunalt ansatte varetager funktionerne som afstemningsleder og tilforordnet

vælger som led i deres kommunale ansættelse, skal de ikke samtidig modtage diæter.

Til § 11

Bestemmelsen er med sproglige ændringer en videreførelse af den gældende § 10, og der er ikke tiltænkt ændringer.

I fortsættelse af det generelle ønske om øget digitalisering fastlægges, at de enkelte valgbestyrelser kan beslutte, at information omkring valghandlingen offentliggøres på kommunens hjemmeside.

Bestemmelsen fastlægger valgbestyrelsens opgaver op til valghandlingen.

Til stk. 1

Valgbestyrelsen skal sikre, at tidspunktet for valghandlingen, informationer om valgsteder samt navne på afstemningslederen offentliggøres. Offentliggørelsen skal ske snarest muligt, efter Valgnævnet har informeret de enkelte valgbestyrelser om valgets dato.

Til stk. 2 og 3

Bestemmelsen fastlægger, at de enkelte valgbestyrelser og afstemningsledere har pligt til at føre en valgbog. Valgbogen er en redegørelse over valgets afvikling og er derfor en væsentlig dokumentation for valgets afvikling.

Naalakkersuisut beslutter, efter godkendelse fra Valgnævnet, indholdet i valgbogen og udformningen heraf.

Til stk. 4 og 5

Bestemmelserne fastlægger, at de enkelte afstemningsledere har ansvaret for, at afstemningslokalerne er indrettet i overensstemmelse med Inatsisartutlovens krav.

Endvidere bemyndiges de enkelte valgbestyrelser til at beslutte rammerne for offentliggørelse af informationer om valget. Valgbestyrelsen kan således beslutte, at informationer også kan offentliggøres på kommunens hjemmeside.

Til § 12

Bestemmelsen fastlægger hvilke partier, der kan opstille til valget.

Til stk. 1

Kompetence til at vurdere hvilke partier, der opfylder betingelserne for opstille til valget, er placeret hos Formanden for Inatsisartut.

Til stk. 2

Som en nyskabelse vil partier, der ved seneste valg til Inatsisartut opnåede repræsentation i Inatsisartut, automatisk være opstillingsberettigede ved valget.

Der henvises til de generelle bemærkninger under afsnit 2.6 for en uddybning.

Til stk. 3, 4, 5, 6 og 7

Bestemmelserne er med redaktionelle ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 11, stk. 2 og 3, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Bestemmelserne fastlægger kravene til opstilling for partier, der ikke blev indvalgt i Inatsisartut ved det seneste valg.

Endvidere reguleres rammerne for erklæringsblanketter for de vælgere, der anmelder det enkelte parti, herunder gyldighedsperioden for Valgnævnets godkendelse.

Til stk. 9 og 10

Naalakkersuisut udarbejder erklæringsblanketter. Samtidig bemyndiges Naalakkersuisut til at fastsætte nærmere regler for fremgangsmåden ved anmeldelse af partier. Naalakkersuisut kan i den forbindelse beslutte, at anmeldelse skal ske digitalt.

Til § 13

Bestemmelsen er en videreførelse af den hidtidige bestemmelse i § 12, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Efter bestemmelsen skal en kandidat til valget enten opstille for et parti, som kandidat uden for partierne eller som kandidat i kandidatforbund, jf. § 16.

Til § 14

Bestemmelsen er overordnet en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 13. Dog er adgangen til brug af kaldenavne på stemmesedlerne præciseret. Der henvises dels til de generelle bemærkninger under afsnit 2 for en uddybning, dels til bemærkningerne til stk. 4 og stk. 5 nedenfor.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter, at der for hvert parti skal ske en samlet anmeldelse af samtlige kandidater til en valgbestyrelse. Et partis anmeldelse af kandidater kan således ikke ske til flere valgbestyrelser og kan således ikke ske ved flere på hinanden følgende fremsendelser.

Til stk. 3

Samtidig med en kandidats anmeldelse skal der gives samtykke til, at der kan indhentes oplysninger om kandidatens eventuelle kriminalretlige foranstaltninger. Disse oplysninger indhentes til brug for valgbarhedsprøvelsen alene for de kandidater, der bliver valgt. Det er således en betingelse for at kunne opstille til valget, at kandidaten har afgivet dette samtykke.

Til stk. 4

Den enkelte kandidat kan få anført et kaldenavn på stemmesedlen.

Ved navnesammenfald for både navn og kaldenavn mellem flere opstillede kandidater kan Valgnævnet beslutte ændring af navnene. Dette skal i videst muligt omfang ske i samråd med de implicerede kandidater. Valgnævnets beslutning er endelig og kan derfor ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. 7, stk. 4.

Til stk. 5

Såfremt der er navnesammenfald mellem kaldenavne, eller hvis et ønsket kaldenavn kan give anledning til tvivl om identiteten på den enkelte kandidat, kan Valgnævnet afvise brugen af et kaldenavn. Valgnævnets afgørelse er endelig og kan derfor ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 7, stk. 4.

Til stk. 6

Partilisteanmeldelsen skal være underskrevet af den person eller det organ i partiet, der ifølge partiets vedtægter er tegningsberettiget.

Det er det enkelte partis ansvar at sikre, at disse underskrifter er gyldige. En anmeldelse kan afvises, såfremt formkravet ikke er opfyldt.

Til stk. 7

Naalakkersuisut bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om udformning af partilisteanmeldelser og kan herunder beslutte, at anmeldelse af partilister alene skal ske digitalt.

Til stk. 8

Naalakkersuisut bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om fremgangsmåde ved anmeldelse af kandidater, som opstiller for et parti og kan herunder beslutte, at anmeldelse alene skal ske digitalt.

Til § 15

Bestemmelsen er overordnet en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 14, stk. 1 og 2.

Dog er adgangen til brug af kaldenavne på stemmesedlerne præciseret. Der henvises til de generelle bemærkninger under afsnit 2 for en uddybning.

Til stk. 1

Det fremgår af bestemmelsen, at en kandidat, der ønsker at opstille uden for et parti, skal anmelde sit kandidatur til en valgbestyrelse senest kl. 12:00, 3 uger før valget. En kandidat, der anmelder sit kandidatur til den lokale afstemningsleder, kan derfor ikke gyldigt opstille til valget.

Til stk. 2

Samtidig med en kandidats anmeldelse skal der gives samtykke til, at der kan indhentes oplysninger om kandidatens eventuelle kriminalretlige foranstaltninger. Disse oplysninger indhentes til brug for valgbarhedsprøvelsen alene for de kandidater, der bliver valgt. Det er således en betingelse for at kunne opstille til valget, at kandidaten har afgivet dette samtykke.

Til stk. 3

Den enkelte kandidat kan få anført et kaldenavn på stemmesedlen.

Ved navnesammenfald for både navn og kaldenavn mellem flere opstillede kandidater kan Valgnævnet beslutte ændring af navnene. Dette skal i videst muligt omfang ske i samråd med de implicerede kandidater. Valgnævnets beslutning er endelig og kan derfor ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 7, stk. 4.

Til stk. 4

Såfremt, der er navnesammenfald mellem kaldenavne, eller hvis det ønskede kaldenavn kan give anledning til tvivl om identiteten på den enkelte kandidat, kan Valgnævnet afvise brugen af et kaldenavn. Valgnævnets afgørelse er endelig og kan derfor ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Til stk. 5

Naalakkersuisut bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om udformning af kandidatanmeldelser og kan herunder beslutte, at fremsendelsen alene skal ske digitalt.

Til § 16

Bestemmelsen er overordnet en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 14, stk. 3, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Med bestemmelsen gives der mulighed for, at kandidater, der opstiller uden for partierne, kan indgå i kandidatforbund med andre kandidater, der opstiller uden for partierne.

Til § 17

Bestemmelsen er overordnet en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 15, og der

er ikke tiltænkt ændringer.

Til stk. 1

Efter bestemmelsen skal kandidater, der opstiller uden for partierne, have minimum 40 vælgere som stillere. Vælgernes underskrifter skal fremgå enten på anmeldelsen eller på en genpart.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter krav til identifikationsoplysninger om den enkelte stiller. Bestemmelsen skal medvirke til at sikre at samme person ikke er stiller for flere kandidater.

Til stk. 3

En af stillerne skal kunne modtage henvendelser på vegne af de øvrige stillere omkring anmeldelsen. Det kunne for eksempel være aktuelt i en situation, hvor der er behov for at få verificeret selve anmeldelsens ægthed.

Til stk. 4

Naalakkersuisut bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om fremgangsmåde ved anmeldelse af kandidater, som opstiller uden for et parti og kan herunder beslutte, at anmeldelse alene skal ske digitalt.

Til § 18

Bestemmelsen er en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 16, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Til stk. 1 og 2

Efter bestemmelsen kan en kandidat alene opstille for ét parti eller ét kandidatforbund.

Til stk. 3

Endvidere fastslås, at en vælger alene kan være stiller for én kandidat. Er en vælger derfor stiller for flere kandidater, er samtlige erklæringer fra vælgeren ugyldige.

Til § 19

Bestemmelsen er med sproglige ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 17, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Til stk. 1

Efter bestemmelsen kan en kandidat tilbagekalde sin kandidatanmeldelse over for valgbestyrelsen. Tilbagekaldelsen skal ske senest kl. 12:00, 3 uger før valget. Efter dette tidspunkt kan en kandidat ikke længere tilbagekalde sit kandidatur.

Til stk. 2

Tilsvarende fastlægger bestemmelsen, at en stiller ikke kan tilbagekalde sin erklæring, efter denne er indleveret til valgbestyrelsen.

Til § 20

Bestemmelsen er med sproglige ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 18, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Bestemmelsen fastlægger fremgangsmåden for den endelige godkendelse af kandidater til valget.

Til stk. 1

Det er de enkelte valgbestyrelser, der indledningsvis skal vurdere, hvorvidt kandidatanmeldelserne og stillererklæringerne opfylder lovens krav.

Til stk. 2

Valgnævnet skal godkende kandidaterne endeligt. Såfremt der konstateres fejl i en anmeldelse, har pågældende 2 hverdage til at berigtige anmeldelsen.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastsætter at Valgnævnet snarest muligt efter godkendelse skal offentliggøre kandidaternes navne. Samt underrette valgbestyrelserne der straks derefter skal underrette de enkelte afstemningsledere om navnene på de opstillede kandidater.

Til stk. 4

De enkelte valgbestyrelser bestemmer selv hvordan navnene på kandidaterne skal offentliggøres.

Til § 21

Bestemmelsen er overordnet en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 19, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Såfremt der ved udløb af anmeldelsesfristen er anmeldt et mindre antal kandidater end det antal, der skal vælges til Inatsisartut, skal Valgnævnet opfordre vælgere til at indgive yderligere kandidatanmeldelser.

Til § 22

Bestemmelsen er med sproglige ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 20, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Til stk. 1

Med bestemmelsen fastlægges kravene til de enkelte valgbestyrelser for udarbejdelse af valglisten over de personer, der på valgdagen opfylder betingelserne for at have valgret.

Det fremgår således, at det er de enkelte valgbestyrelser, der har ansvaret for udarbejdelse af valglisten. Den praktiske opgave med at udarbejde valglisten kan af den enkelte valgbestyrelse uddelegeres til administrationen i kommunen.

Til stk. 2

På valglisten optages de vælgere, der senest 6 uger før valgdagen er flyttet til kommunen, og som senest den dag har anmeldt flytningen til kommunen.

Anmeldelsestidspunktet af adresseændringen er afgørende for, om en vælger kan optages på valglisten, men adresseændringen skal ikke nødvendigvis være registreret i Det Centrale Personregister den pågældende dag.

Til stk. 3

Vælgere, der senest 6 uger før valgdagen er flyttet inden for kommunen, og som senest denne dag har anmeldt flytningen til kommunen, skal optages på valglisten under den nye bopæl.

Anmeldelsestidspunktet af adresseændringen er afgørende for, om en vælger kan optages på valglisten, men adresseændringen skal ikke nødvendigvis være registreret i Det Centrale Personregister den pågældende dag.

Til stk. 4

Vælgere, der senere end 6 uger før valgdagen er flyttet til en anden kommune eller inden for kommunen, eller som senere end denne dag har anmeldt flytning, skal forblive optaget på valglisten under den hidtidige bopæl.

Såfremt anmeldelse af adresseændring ikke er foretaget senest 6 uger før valgdagen, skal den pågældende vælger forblive optaget på valglisten under den hidtidige bopæl.

Til stk. 5

Vælgere, der midlertidigt har taget ophold uden for Grønland og opfylder betingelserne i § 2, skal optages på valglisten, såfremt der er truffet afgørelse herom senest 3 uger før valgdagen.

Det er ikke tilstrækkeligt, at en ansøgning om optagelse på valglisten er modtaget senest 3 uger før valgdagen. Der skal foreligge en afgørelse på ansøgningen senest 3 uger før valgdagen.

Til § 23

Bestemmelsen er overordnet en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 21, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Til stk. 1

Med bestemmelsen fastslås det, at personer der opholder sig i områder uden for den kommunale inddeling, optages på et særligt afsnit på valglisten i Kommuneqarfik Sermersooq.

Til stk. 2

Efter bestemmelsen slettes personer der har opgivet deres faste bopæl i Grønland af valglisten. Jf. dog § 24, stk. 1-3 hvorefter vælgere i nogle tilfælde kan forblive optaget på valglisten.

Til stk. 3

Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere bestemmelser om udarbejdelse af valglisten, herunder udformning af valglisten.

Til § 24

Bestemmelsen er med sproglige ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 22, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Til stk. 1, 2 og 3

Med bestemmelsen fastlægges de nærmere krav til valgbestyrelsens behandling af en ansøgning om optagelse på valglisten, herunder myndighedsansvaret for behandling af en ansøgning samt perioden vælgeren kan forblive på valglisten.

Til stk. 4

Valgbestyrelsens afgørelse om optagelse på valglisten kan indbringes for Valgnævnet inden for to uger efter valgbestyrelsens afgørelse.

Til stk. 5

Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler for ansøgning om optagelse på en valgliste og kan herunder beslutte, at ansøgningen skal ske digitalt.

Til § 25

Bestemmelsen er med sproglige ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 23, stk. 3 og 4, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Med bestemmelsen fastsættes kravene til udformningen af valglisten.

Til § 26

Bestemmelsen er med sproglige ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 24, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Med bestemmelsen fastsættes kravene til valgbestyrelsens offentliggørelse af valglister.

Til stk. 1

Valglisterne skal offentliggøres senest 3 uger før valgdagen i 2 hverdage på et sted i kommunen, der er tilgængeligt for alle.

Til stk. 2 og 3

Bestemmelserne oplister krav til offentliggørelse af valglisterne indenfor og udenfor kommuneinddelingen.

Til stk. 4

Valgbestyrelsen kan beslutte, at offentliggørelsen sker på kommunens hjemmeside.

Til § 27

Bestemmelsen er med sproglige ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 25, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Med bestemmelsen fastsættes fremgangsmåden ved klage over, at en vælger er optaget eller udeladt fra valglisten.

Til stk. 1

En klage skal indgives skriftligt til valgbestyrelsen med en kort begrundelse. Såfremt dette gyldighedskrav ikke er opfyldt, skal valgbestyrelsen søge klagen kvalificeret som led i den almindelige forvaltningsretlige vejledningspligt eller eventuelt afvise klagen.

Til stk. 2

Valgbestyrelsen skal snarest muligt behandle en klage.

Til stk. 3

Der er tale om en forvaltningsretlig afgørelse hvorfor de almindelige regler om begrundelse og klagevejledning i sagsbehandlingsloven skal efterleves.

Til stk. 4

Valgbestyrelsens afgørelsen kan herefter inden for 2 hverdage indbringes for Valgnævnet,

hvis afgørelse er endelig, jf. § 7, stk. 4.

Til stk. 5

Valgnævnet skal snarest muligt behandle en klage.

Til stk. 6

Øvrige ændringer til en valglister kan kun ske med valgbestyrelsens godkendelse. Med ændringer menes her alene rettelse af fejl i valglisterens tekst. Dette kunne for eksempel være en situation, hvor et navn fremgår forkert.

Til § 28

Bestemmelsen er ny.

Med bestemmelsen indføres mulighed for, at Naalakkersuisut kan beslutte at indføre mulighed for afgivelse af digitale brevstemmer. Der henvises til de generelle bemærkninger afsnit 1 og 2 for en nærmere uddybning.

Med bestemmelsen bemyndiges Naalakkersuisut til at indføre mulighed for digital brevstemme. Muligheden for digital brevstemme må alene være en udvidelse af adgangen til at give stemmer, og behøver efter bestemmelsen ikke betyde at andre kendte stemmemuligheder afskaffes.

Til § 29

Bestemmelsen er ny.

Med bestemmelsen bemyndiges Naalakkersuisut til i bekendtgørelsesform at fastsætte nærmere regler for tilrettelæggelsen af afgivelse af digitale brevstemmer. Naalakkersuisut vil i den forbindelse kunne fastsætte nærmere regler for udformning af det digitale stemmemateriale.

Naalakkersuisut vil kunne foretage en evaluering af i hvert fald de 2 første erfaringer med anvendelsen af afgivelse af digital brevstemme med henblik på at vurdere, om og i givet fald på hvilken måde afgivelse af digital brevstemme kan opretholdes. Der henvises til de almindelige bemærkninger i afsnit 1 og 2 for en uddybning.

Til § 30

Bestemmelsen er ny.

Efter bestemmelsen skal Naalakkersuisut stille en digital platform til rådighed ved afgivelse af digitale brevstemmer. Kravene til den digitale platform er nærmere beskrevet i de generelle bemærkninger afsnit 2.9.10-2.9.13, hvortil henvises.

Valgnævnet skal godkende den endelige digitale platform, og skal i denne forbindelse påse at valglovens øvrige krav til stemmeafgivning er opfyldt.

Til § 31

Bestemmelsen er ny.

Bestemmelsen fastlægger en række grundlæggende krav til udformning af den digitale platform til brug for afgivelse af digital brevstemme.

Til stk. 1

I lighed med fysiske brevstemmesedler vil betegnelsen ”Inatsisartunut qinersineq” og ”Valg til Inatsisartut” skulle fremgå.

Til stk. 2

I lighed med fysiske brevstemmesedler vil navnene på de opstillede kandidater skulle fremgå. I den forbindelse finder lovens § 14, stk. 4 og 5, og § 15, stk. 3 og 4, tilsvarende anvendelse ved opstilling af kandidaternes navne. Der henvises i øvrigt til de specielle bemærkninger knyttet til disse bestemmelser.

Til § 32

Bestemmelsen er ny.

Bestemmelsen fastlægger i hvilke situationer, en digital brevstemme ikke kan komme i betragtning og derfor anses for ugyldig.

Efter bestemmelsen er en digital brevstemme ugyldig, hvis vælgeren ikke er opført på valglisten. Endvidere er en digital brevstemme ugyldig, hvis vælgeren er død inden valgdagen, men har afgivet sin digitale brevstemme inden dødsdagen.

En afgivet digital brevstemme kan ligeledes ikke komme i betragtning, hvis den foreskrevne fremgangsmåde for afgivelse af digitale brevstemmer ikke er fulgt, eller den digitale brevstemme er afgivet uden for stemmeperioden.

Ovenstående må anses for sjældent forekommende tilfælde, da det udviklede digitale stemmesystem i vidt omfang vil tage højde for, at digitale brevstemmer kun kan afgives i en given periode med videre.

Yderligere kan en digital brevstemme ikke komme i betragtning, hvis vælgeren har afgivet en forhåndsstemme, eller hvis vælgeren har stemt på valgdagen. Kravene svarer i vidt omfang til

lovens § 46, stk. 2, nr. 8 og 9.

Til § 33

Bestemmelsen er ny.

Til stk. 1

Naalakkersuisut vil kunne beslutte, at optællingen af fysiske forhåndsstemmer og digitale brevstemmer skal centraliseres, således at optællingen sker centralt i stedet for i de enkelte kommuner. Muligheden for indførelse af en central optælling af stemmer gælder for såvel fysiske forhåndsstemmer som digitale brevstemmer.

Centraliseres optællingen af fysiske forhåndsstemmer og digitale brevstemmer, vil der fortsat være klageadgang over optællingen til Valgnævnet.

Til stk. 2

Naalakkersuisut vil i samme forbindelse kunne fastsætte nærmere bestemmelser om fremgangsmåden ved optællingen, herunder om tilrettelæggelsen af proceduren ved optællingen, samt fastsætte nærmere regler om, hvortil afgivne forhåndsstemmer skal sendes.

Til stk. 3

Ved en centralisering af optællingen af forhåndsstemmer og digitale brevstemmer finder lovens §§ 46-48 og § 49, stk. 2, §§ 50-52 og § 58 tilsvarende anvendelse, og der henvises til de specielle bemærkninger til disse bestemmelser for en uddybning. Kravet om brug af stemmekasse vil dog ikke finde anvendelse ved en centraliseret optælling.

Til § 34

Bestemmelsen er med redaktionelle ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 31, stk. 1. Dog ændres terminologien således, at stemme ændres til forhåndsstemme. Der er i øvrigt ikke tiltænkt ændringer.

Til § 35

Bestemmelsen er med sproglige ændringer delvist en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 31, stk. 2-9, og der er ikke tiltænkt ændringer heri.

Som noget nyt forslås det at Naalakkersuisut vil kunne fastsætte bestemmelser om afgivelse af forhåndsstemmer efter bestemmelsen herunder tidspunktet for afgivelse af stemmerne samt fremsendelse af de afgivende forhåndsstemmer til anden myndighed.

Til stk. 1, 2, 3, 4, 5, 6 og 7

Med bestemmelsen fastsættes adgangen til at afgive fysisk forhåndsstemme for vælgere, der

er indlagt på sygehuse, har ophold på institutioner under kriminalforsorgen, vejrstationer, skibe m.v., eller som opholder sig uden for Grønland.

Med fysisk forhåndsstemme menes den situation, hvor vælgeren forud for selve valgdagen fysisk møder frem på et forhåndsstemmested og afgiver en fysisk forhåndsstemme. For forklaring på valg af terminologi se afsnit 2.8.3 i de almindelige bemærkninger.

Til stk. 8

Bestemmelsen fastsætter det tidligste tidspunkt, en fysisk forhåndsstemme kan afgives før valget.

Til stk. 9

Med bestemmelsen bemyndiges Naalakkersuisut til at fastsætte nærmere bestemmelser om fysisk forhåndsstemme, herunder udformning af stemmemateriale samt afgivelse af fysisk forhåndsstemme og, hvortil fysiske forhåndsstemmer skal indsendes.

Til § 36

Bestemmelsen er ny.

Til stk. 1

Efter bestemmelsen vil en vælger, der ikke vil kunne møde frem på afstemningsstedet, kunne afgive fysisk forhåndsstemme i hjemmet. Anmodning herom skal indgives senest kl. 16:00, 3 dage før valgdagen.

Adgangen til at afgive fysisk forhåndsstemme i hjemmet er forbeholdt vælgere, der på grund af sygdom eller manglende førlighed ikke vil kunne møde frem på afstemningsstedet. Andre vælgere, der af forskellige årsager ikke kan møde frem på afstemningsdagen, kan benytte muligheden for at afgive forhåndsstemme eller elektronisk brevstemme.

Til stk. 2

I forbindelse med indførelse af digitale brevstemmer og en centralisering af optællingen af fysiske forhåndsstemmer og digitale brevstemmer kan det være nødvendigt at ændre rammerne for indsendelse af fysiske forhåndsstemmer og håndtering af digitale brevstemmer. Bestemmelsen giver derfor Naalakkersuisut mulighed for at fastsætte bestemmelser herom i bekendtgørelsesform.

Til § 37

Bestemmelsen er med redaktionelle ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 32, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Til stk. 1

Valgnævnet er ansvarlig for udformning og godkendelse af stemmemateriale til fysiske forhåndsstemmer.

Til stk. 2

Som hidtil skal der ved afgivelse af fysisk forhåndsstemme uden for Grønland anvendes det brevstemmemateriale, som anvendes ved folketingsvalg i Danmark.

Til § 38

Bestemmelsen er med redaktionelle ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 33, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Bestemmelsen fastsætter fremgangsmåde ved afgivelse af fysisk forhåndsstemme. Såfremt fremgangsmåden ikke overholdes, er den fysiske forhåndsstemme ugyldig. Modtageren af den fysiske forhåndsstemme skal sikre sig, at fremgangsmåden overholdes.

Til § 39

Bestemmelsen er med redaktionelle ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 34, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Efter bestemmelsen skal den fysiske forhåndsstemme fremsendes til den kommune, hvor vælgeren er anført på valglisten.

Til § 40

Til stk. 1

Bestemmelsen er delvist en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 35. Dog er der den ændring, at med denne lov skal fysiske forhåndsstemmer være modtaget på afstemningsstedet inden afstemningens åbning.

Når den fysiske forhåndsstemme er modtaget i kommunen, skal den fysiske forhåndsstemme straks sendes videre til afstemningslederen på vælgerens afstemningssted.

Den fysiske forhåndsstemme skal være afstemningslederen i hænde inden afstemningens åbning. Det er nyt, at fysiske forhåndsstemmer skal være modtaget på afstemningsstedet inden afstemningens åbning. Det vil lette optællingen af stemmer, når de fysiske forhåndsstemmer er modtaget før afstemningen åbner, da registrering af de modtagne fysiske forhåndsstemmer så kan påbegyndes forud for afstemningsdagen. Desuden henvises til afsnit 2.10 i de almindelige bestemmelser.

Til stk. 2

Bestemmelsen er ny.

I det omfang optællingen af forhåndsstemmer og digitale brevstemmer centraliseres, vil Naalakkersuisut kunne fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved fremsendelse af forhåndsstemmer. Herunder vil tidsfristen for fremsendelse af forhåndsstemmer kunne fraviges.

Til § 41

Bestemmelsen fastsætter krav til tilvejebringelse, udformning og fordeling af stemmesedler.

Til stk. 1

Det fremgår af bestemmelsen, at Valgnævnet skal træffe beslutning om tilvejebringelse, udformning og fordelingen af stemmesedler. I praksis vil opgaven kunne delegeres til sekretariatet for Valgnævnet.

I det omfang, der indføres mulighed for afgivelse af digital brevstemme, vil krav til udformning af stemmesedler kunne fraviges i bekendtgørelsesform.

Til stk. 2, 3 og 4

Som noget nyt er det præciseret, at alfabetisering af kandidaterne kan ske enten på basis af kandidaternes efternavne eller på basis af kandidaternes fornavne. Da valg af grundlag for alfabetisering hører under udformning af stemmesedlen, er det Valgnævnet, som træffer beslutning om dette.

Det samme grundlag for alfabetisering skal følges ved alle alfabetiseringer af alle grupper af kandidater. Alle alfabetiseringer af kandidater skal enten ske ud fra fornavn eller efternavn.

Til § 42

I lighed med situationen ved valg til kommunalbestyrelser, bygdebestyrelser og menighedsrepræsentationer indføres der et forbud mod valgagitation i afstemningslokalet.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter kravene til lokaler til afstemning herunder indretning samt til stemmerum og stemmekasser.

Det præciseres i bestemmelsen, at den enkelte kommunalbestyrelse har ansvaret for at sikre det fornødne antal stemmerum og stemmekasser til valget.

Til stk. 2

Bestemmelsen regulerer indretning af det enkelte stemmerum. Herunder bestemmes, at der skal være et egnet skriveredskab, der ikke må kunne efterlade tvivl om stemmeafgivelsen.

Dette er en ændring i forhold til den eksisterende valglov, hvor der er et krav om brug af almindelig sort blyant. Det vil fremover være muligt at anvende andre skriveredskaber, eksempelvis kuglepen. Afgørende er, at skriveredskabet er til stede i stemmerummet, og at man på afstemningsstedet har sikret, at skriveredskabet ikke kan efterlade tvivl om stemmeafgivelsen. Anvendes et andet skriveredskab end blyant, skal det derfor sikres, at skriveredskabet virker og skriver tydeligt.

Til stk. 3

Endelig præciseres det, at stemmekasserne enten skal kunne låses eller forsegles forsvarligt. Forseglingen kan for eksempel være med tape. Det er afgørende, at uvedkommende ikke må kunne få adgang til at åbne stemmekasserne under valghandlingen, jf. § 44, stk. 1.

Til stk. 4

Bestemmelsen er ny og fastsætter, at valgagitation ikke må finde sted i afstemningslokalet. Ved valgagitation forstås omdeling af valgmateriale, flag, mundtlige opfordringer eller tilkendegivelser m.v.

Til § 43

Bestemmelsen er med sproglige ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse § 29, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Valghandling kan afsluttes tidligere end kl. 20:00, såfremt samtlige vælgere, der ønsker at afgive deres stemme, har stemt. Det betyder, at såfremt afstemningslederen er helt sikker på, at der ikke er flere vælgere, som ønsker at afgive sin stemme, kan valghandlingen afsluttes tidligere end kl. 20:00.

Til § 44

Bestemmelsen fastsætter rammerne for valghandlingens afvikling på det enkelte afstemningssted.

Til stk. 1

Efter bestemmelsen skal afstemningslederen i forbindelse med valghandlingens åbning sikre sig, at stemmekasserne er tomme og derefter aflåse eller forsegle stemmekasserne. Af hensyn til valgets legitimitet skal denne handling ske ved valghandlingens åbning og i de tilstedeværendes påsyn.

Til stk. 2

Afstemningslederen skal sikre, at der i valglokalet findes et opslag med oplysninger om de opstillede partier og kandidater. Opslaget skal findes et synligt sted og være let tilgængeligt for vælgerne.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastslår, at valgret udøves ved personligt fremmøde. Man kan derfor ikke stemme ved fuldmagt. Afstemningslederen eller dennes tilforordnede skal sikre sig vælgerens identitet ved at få navn og fødselsdato. Såfremt dette ikke er tilstrækkeligt, skal vælgeren tillige oplyse sin bopæl.

Såfremt der fortsat er tvivl om vælgerens identitet, skal denne fastslås ved fremlæggelse af dokumentation for vedkommendes identitet. Det kan for eksempel ske ved fremvisning af pas eller anden billedlegitimation.

Til stk. 4, 5, 6, 7 og 8

Det præciseres i bestemmelserne, at afstemningslederen kan tillade, at mindre børn tages med i stemmerummet. Det er en skønsmæssig vurdering hvorvidt børn kan medtages med spædbørn og børn i børnehvealderen vil efter bestemmelsen kunne medtages i stemmerummet, hvorimod større børn ikke kan medtages i stemmerummet.

Endvidere præciseres det, at en vælger i særlige tilfælde kan afgive sin stemme uden for stemmelokalet eller lade sig bistå af andre ved stemmeafgivelsen. Afstemningslederen skal på stedet vurdere, om der er tale om et særligt tilfælde, og skal om fornødent yde bistand til vælgeren.

Endelig vil en vælger kunne få ombyttet sin stemmeseddel, hvis ønsket om ombytning sker, før stemmesedlen er lagt i stemmekassen. Afstemningslederen skal opbevare tilbageleverede stemmesedler særskilt, og de skal optælles særskilt.

Til stk. 9

Bestemmelsen fastsætter at afstemningslederen skal afgive sin stemme som den sidste for valgbehandlingen afsluttes.

Til § 45

Bestemmelsen er en delvis videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 37, stk. 1 dog således at det i stk. 2 præciseres at materialet skal indsendes til valgbestyrelsen.

Til stk. 1 og 2

Straks efter stemmeafgivelsen er afsluttet, skal ikke udleverede stemmesedler og ombyttede stemmesedler sammenbindes i særskilte pakker, og fremsendes til valgbestyrelsen.

Til § 46

Bestemmelsen er med redaktionelle ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 36, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Dog præciseres det i bestemmelsen, at fysiske forhåndsstemmer, der er kommet frem efter valgets åbning, ikke kan komme i betragtning og dermed er ugyldige.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastlægger fremgangsmåden ved håndtering af fysiske forhåndsstemmer.

Til stk. 2

Bestemmelserne beskriver i hvilke situationer, en fysisk forhåndsstemme ikke kan komme i betragtning. Afstemningslederen skal således på stedet afgøre, hvorvidt en fysisk forhåndsstemme ikke lever op til de fastsatte gyldighedskrav.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastsætter at afstemningslederen skal sikre at materialet omfattet af §§ 45 og 46 fremsendes til valgbestyrelsen.

Til § 47

Til stk. 1, 2, 3 og 4

Bestemmelserne fastsætter fremgangsmåden ved for optælling af stemmesedler.

Til stk. 5

Det præciseres i bestemmelsen, at stemmeoptællingen er offentlig, og at kandidater ikke kan deltage i optællingen af stemmer afgivet på kandidatens parti eller på kandidaten personligt. Offentlighed betyder i praksis, at mindst 2 vælgere som udgangspunkt skal overvære optællingen som vidner.

Til stk. 6

Bestemmelsen regulerer den situation, hvor der er mindre end 2 vælgere tilstede ved optællingen. I denne situation skal afstemningslederen udpege 2 vidner blandt de valgberettigede, der således skal overvære optællingen. Bestemmelsen medfører ikke, at de valgberettigede ikke må deltage i optællingen.

Til § 48

Bestemmelsen er en delvis videreførelse af den gældende § 38 med en række sproglige præciseringer.

Til stk. 1

I bestemmelserne fastsættes, at en stemme er afgivet på det parti, indenfor hvis felt vælgeren

har sat et kryds (partistemme). For så vidt angår fysiske forhåndsstemmer, er stemmen afgivet på det parti, vælgeren har anført på forhåndsstemmesedlen (partistemme).

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter, at en stemme er afgivet på en kandidat uden for partierne, ud for hvis navn vælgeren har sat sit kryds (personlig stemme). Såfremt der på forhåndsstemmesedlen er angivet et navn på en kandidat uden for partierne, anses stemmen for afgivet til kandidaten (personlig stemme).

Til stk. 3

Det præciseres i bestemmelsen, at har vælgeren sat kryds ud for navnet på en kandidat eller både ud for navnet på en kandidat og et parti, anses stemmen for afgivet til kandidaten (personlig stemme). Såfremt der på forhåndsstemmesedlen er angivet et navn på en kandidat, anses stemmen for afgivet til kandidaten (personlig stemme).

Til stk. 4

Bestemmelsen regulerer den situation, hvor der kan være tvivl om hvilken kandidat, der er opstillet for et parti, som vælgeren har stemt på. I tilfælde, hvor vælgeren har sat et kryds på en sådan måde, at det er uklart, hvilken kandidat der opstillet for et parti, vælgeren har stemt på, anses stemmen for afgivet til partiet (partistemme).

Tilsvarende finder anvendelse, hvis vælgeren på en forhåndsstemme har anført flere kandidatnavne på kandidater, der opstiller for samme parti.

Er der i øvrigt tvivl om, hvilket parti eller hvilken kandidat der er stemt på, er stemmen ugyldig, jf. § 49, stk. 1, nr. 2, og stk. 2, nr. 2.

Til § 49

Bestemmelsen er med redaktionelle ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 39, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Bestemmelsen fastsætter rammerne for, hvornår en afgiven stemme skal vurderes som ugyldig.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter, hvornår en stemme afgivet på afstemningsstedet er ugyldig.

En stemmeseddel er ugyldig, hvis stemmesedlen er blank eller det ikke er tydeligt hvilken kandidat eller hvilket parti, der er stemt på. Det kunne for eksempel være en situation, hvor vælgeren har sat sit kryds et tilfældigt sted på stemmesedlen uden for de afmærkede områder.

Endvidere er en stemmeseddel ugyldig, hvis det efter beskaffenheden af stemmesedlen må antages, at stemmesedlen ikke er lovligt fremstillet.

Endelig præciseres det, at en stemmeseddel vil være ugyldig, hvis den er givet et særpræg. Det kunne for eksempel være en situation, hvor der er skrevet en personlig hilsen til en kandidat på stemmesedlen.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter, hvornår en fysisk forhåndsstemme er ugyldig.

En fysisk forhåndsstemmeseddel er ugyldig, hvis forhåndsstemmesedlen er blank, eller det ikke med sikkerhed fremgår hvilken kandidat eller hvilket parti, der er stemt på. Det kunne for eksempel være en situation, hvor vælgeren har stavet navnet på partiet eller kandidaten forkert eller har brugt en forkortelse. En forhåndsstemmeseddel er ikke ugyldig, hvis der er tale om en mindre stavfejl, som ikke fører til tvivl om hvem, der er stemt på.

Endvidere er en stemmeseddel ugyldig, hvis det efter beskaffenheden af stemmesedlen må antages, at stemmesedlen ikke er lovligt fremstillet.

Endelig præciseres det, at en stemmeseddel vil være ugyldig, hvis den er givet et særpræg. Det kunne for eksempel være en situation, hvor der er skrevet en personlig hilsen til en kandidat på stemmesedlen.

Til stk. 3

Afstemningslederen skal i valgbogen anføre, hvor mange stemmesedler der erklæres ugyldige, sammen med en redegørelse for, hvorfor hver enkelt stemme er erklæret ugyldig.

Til stk. 4

Naalakkersuisut bemyndiges til at fastsætte nærmere regler for bedømmelse af stemmesedler herunder fysiske forhåndsstemmesedler.

Til § 50

Bestemmelsen er med redaktionelle ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 40, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Det fastsættes i bestemmelsen, at et endeligt resultat af stemmeafgivelsen først findes, når 2 på hinanden umiddelbart følgende optællinger giver det samme resultat. Bestemmelsen forudsætter derfor også, at optællingen finder sted på selve valgdagen, og dermed ikke kan udskydes til den efterfølgende dag. Optællingen på valgdagen er først afsluttet, når 2 på

hinanden følgende optællinger giver det samme resultat.

Til § 51

Til stk. 1

Bestemmelsen er med redaktionelle ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 41, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Det fastsættes i bestemmelsen, at det af valgbogen skal fremgå hvor mange stemmer, de enkelte partier og kandidater har opnået.

Til stk. 2

Som noget nyt præciseres, at også andre oplysninger skal indgå i valgbogen. Det gælder oplysninger om:

- 1) Antal modtagne stemmesedler med kandidatnavne.
- 2) Antal gyldige stemmer.
- 3) Antal blanke stemmer.
- 4) Antal øvrige ugyldige stemmer.
- 5) Antal modtagne fysiske forhåndsstemmer.
- 6) Antal fysiske forhåndsstemmer, der ikke er blevet taget i betragtning.
- 7) Antal ombyttede stemmesedler.
- 8) Antal ubrugte stemmesedler.
- 9) Antal valgberettigede vælgere.

Alle disse oplysninger har også tidligere skullet anføres. Det nye er, at nu bliver oplysningerne samlet i valgbogen.

Til § 52

Bestemmelsen er med sproglige ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 42, stk. 1 og 2, og der er ikke tiltænkt ændringer. Bestemmelsens stk. 3 er ny.

Fremgangsmåden ved meddelelse om resultat fastsættes i bestemmelsen.

Til stk. 1 og 2

Når resultatet er opgjort på det enkelte afstemningssted, skal den enkelte afstemningsleder straks meddele resultatet til kommunens valgbestyrelse, som herefter straks skal indtaste og kontrollere resultatet og derpå straks meddele resultatet til Valgnævnet.

Til stk. 3

Bestemmelsen er ny.

Valgnævnet kan bestemme den nærmere fremgangsmåde ved indberetningen fra afstemningsstederne til valgbestyrelserne samt fra valgbestyrelserne til Valgnævnet. Valgnævnet kan i den forbindelse beslutte, at indberetningen fra afstemningsstederne til valgbestyrelserne skal ske digitalt, samt at indberetningen fra valgbestyrelserne til Valgnævnet skal ske digitalt.

I det omfang, at der indføres mulighed for afgivelse af digital brevstemme, vil bestemmelsen kunne fraviges i bekendtgørelsesform i forbindelse med beslutning om centralisering af optællingen af afgivne fysiske forhåndsstemmer og digitale brevstemmer.

Til § 53

Bestemmelsen er med redaktionelle ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 43, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Bestemmelsen fastlægger Valgnævnets ansvar for opgørelse af valgets samlede resultat og fordeling af mandater ved brug af d'Hondts forholdstalsvalgmetode i overensstemmelse med fremgangsmåden beskrevet i lovteksten.

Som noget nyt definerer bestemmelsen, at denne første opgørelse af valgets samlede resultat benævnes valgdagsopgørelsen.

Til § 54

Bestemmelsen er med redaktionelle ændringer en videreførelse af de eksisterende bestemmelser i § 45 og § 46, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Bestemmelsen fastlægger Valgnævnets ansvar for udarbejdelse af en stedfortræderliste i overensstemmelse med fremgangsmåden beskrevet i lovteksten.

Til § 55

Bestemmelsen er med sproglige ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 47, og der er ikke tiltænkt ændringer. Som noget nyt præciseres det i stk. 2 at Valgnævnet allerede på baggrund af valgdagsopgørelsen skal underrette Inatsisartut om resultatet af valgopgørelsen. Dette er blot en kodificering af gældende praksis. Den eksisterende bestemmelse om orientering af resultatet til Landstinget er i § 50, stk. 3. I øvrigt henvises til afsnit 2.11 i de almindelige bemærkninger.

Til stk. 1 og 2

Bestemmelsen fastslår, at Valgnævnet skal opføre i valgbogen hvem, der er valgt og underrette de valgte herom samt underrette Inatsisartut om valgdagsopgørelsen.

Til § 56

Bestemmelsen fastsætter fremgangsmåden ved klager over gyldigheden af valget. Dette har

hidtil været reguleret i § 50. Den forslåede bestemmelse er dog på flere steder omformuleret.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter en vælgers eller kandidats mulighed for at klage over gyldigheden af valget.

Klagefristen er 7 dage efter valgets afholdelse. Med 7 dage menes 7 kalenderdage. Hvis et valg afholdes eksempelvis en tirsdag, så udløber klagefristen den følgende tirsdag ved midnat. En klage skal fremsættes skriftligt og begrundet til den relevante valgbestyrelse.

Til stk. 2

Valgbestyrelsen skal herefter straks behandle og videresende klagen til Valgnævnet sammen med valgbestyrelsens bemærkninger til klagen.

Til stk. 3 og 4

Som noget nyt præciseres, at Valgnævnet efter behandling af eventuelle klager over valget skal foretage en foreløbig opgørelse over valget. Umiddelbart derefter skal Valgnævnet fremsende den af Valgnævnet førte valgbog til Inatsisartut til orientering.

Til § 57

Bestemmelsen er ny og fastsætter rammerne for omvalg. Dette har hidtil været reguleret i lovens § 51.

Til stk. 1

I forbindelse med en eventuel klage over gyldigheden af valget kan Valgnævnet beslutte at erklære valget for ugyldigt og samtidig beslutte, at der skal afholdes omvalg.

For at der kan besluttes helt eller delvist omvalg, skal der være tale om, at der er begået betydelige fejl ved valget. Bestemmelsen bør anvendes med tilbageholdenhed. En alvorlig fejl kunne være en situation, hvor en kandidat ikke var optaget på stemmesedlen. Derimod vil den situation, at en kandidats navn er stavet forkert på en stemmeseddel, ikke nødvendigvis være en betydelig fejl.

Til stk. 2

Såfremt det konstateres at der er væsentlige mangler ved den benyttede valgliste kan Valgnævnet samtidig beslutte at valgliste skal udarbejdes. Fremlæggelsen skal følge fremgangsmåden fastsat i § 26, stk. 1.

Valgnavnets afgørelse er endelig og kan derfor ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 7, stk. 4.

Til § 58

Bestemmelsen er med sproglige ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 48, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Til stk. 1 og 2

Senest dagen efter valgdagen skal den enkelte afstemningsleder sikre, at de afgivne stemmer i særskilte pakker med de gyldige stemmesedler og de ugyldige stemmesedler sendes til valgbestyrelsen i kommunen. Materialet skal ledsages af valgbogen og de benyttede valglister.

Bestemmelsen kan i bekendtgørelsesform fraviges, for så vidt angår håndtering af fysiske forhåndsstemmer og digitale brevstemmer, såfremt optællingen centraliseres.

Til § 59

Bestemmelsen er en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 49, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter kravene til valgbestyrelsens fremsendes af stemmesedler, valglister og valgbøger til Valgnævnet.

Til stk. 2

Efter modtagelse af materialet, jf. stk. 1, foretages en endelig opgørelse af valget.

Til stk. 3

Selvom alt materiale fra de enkelte afstemningssteder ikke er fremkommet til valgbestyrelsen kan Valgnævnet forlange at modtage det foreliggende materiale fra valgbestyrelserne.

Til stk. 4

Som noget nyt præciseres det, at kun såfremt der ved Valgnævnets endelige opgørelse af valget foreligger væsentlige, yderligere oplysninger om valget, end der gjorde ved Valgnævnets foreløbige opgørelse af valget, skal disse væsentlige, yderligere oplysninger fremsendes til Inatsisartut til orientering.

En væsentlig, yderligere oplysning kunne eksempelvis være, hvis Valgnævnet ved den endelige opgørelse finder, at en kontroloptælling giver anledning til at ændre på valgte kandidater eller på rækkefølgen på en stedfortræderliste. Derimod vil en mindre forskydning i antal personlige stemmer, som ikke har betydning for rækkefølge, ikke være en væsentlig, yderligere oplysning.

Til stk. 5

Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om fremsendelsen. Herunder kan det bestemmes, at fremsendelsen skal ske digitalt.

Til § 60

Bestemmelsen er en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 56.

Det fastsættes i bestemmelsen, at Landskassen afholder udgifter til tryksager m.v., mens direkte udgifter til valgets afholdelse i de enkelte kommuner afholdes af kommunerne selv.

Til § 61

Bestemmelsen er med redaktionelle ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 57, og der er ikke tiltænkt ændringer.

En vælger ikke har pligt til at oplyse hvilket parti eller hvilken kandidat, vedkommende har stemt på.

Til § 62

Bestemmelsen er med redaktionelle ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 59, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Til § 63

Til stk. 1

Med bestemmelsen sanktioneres overtrædelse af en række bestemmelser i Inatsisartutlov med bøde i henhold til kriminalloven for Grønland.

Til stk. 2

Efter bestemmelsen kan overtrædelser af forskrifter udstedt i henhold til denne Inatsisartutlov sanktioneres ved bøde.

Til stk. 3

Bøder kan ligeledes pålægges juridiske personer.

Til stk. 4

Henset til sagernes juridiske kompleksitet skal sagerne indbringes for Retten i Grønland som 1. instans i overensstemmelse med retsplejelovens regler.

Til stk. 5

Pålagte bøder tilfalder Landskassen.

Til § 64

Til stk. 1

Inatsisartutloven træder i kraft den 1. december 2020. Bestemmelserne i Inatsisartutloven finder første gang anvendelse i relation til det førstkommende valg til Inatsisartut.

Til stk. 2

Inatsisartutlovens bestemmelser om afgivelse af digitale brevstemmer og centralisering af optælling af forhåndsstemmer og digitale brevstemmer træder i kraft ved bekendtgørelse. Derved finder bestemmelserne først anvendelse på det tidspunkt, hvor en passende digital løsning er udviklet. Naalakkersuisut kan samtidig fastsætte nærmere bestemmelser om, at det alene er Inatsisartutlovens bestemmelser om digitale brevstemmer, der sættes i kraft.

Til stk. 3

Ved ikrafttrædelse af denne Inatsisartutlov sker der ingen ændringer ved de mandater m.v., der er opnået på grundlag af den hidtidige landstingslov. Således forbliver de gældende §§ 5 og 6 i kraft frem til først kommende valg til Inatsisartut efter inatsisartutlovens ikrafttræden.